

ตัวอย่างที่ทำการศึกษา : 5 ตัวอย่างจากการสำรวจภาคสนาม - BIMS-I 276, BIMS-I 377, BIMS-I 385, BIMS-I 872, BIMS-I 1030 (ตาราง 21)

: 2 ตัวอย่างจาก สวทล. - BIMS-I 383, BIMS-I 422 (ตาราง 21)

: 1 ตัวอย่างจากห้องปฏิบัติการสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง

ภาควิชาสัตวศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (ตาราง 21)

ลักษณะสำคัญที่ใช้ในการจำแนกชนิด : ตัวอย่างมีขนาดเฉลี่ย 90 x 35 มิลลิเมตร ผนังลำตัวหนา 1.0 มิลลิเมตร ลำตัวเป็นรูปทรงกระบอกยาว โดยส่วนท้ายลำตัวจะมีขนาดใหญ่กว่าส่วนหน้า ผิวลำตัวหยาบขรุขระ ปากอยู่ส่วนหน้าค่อนไปทางด้านท้อง มีหนวดแบบจานสี่เหลี่ยม-คำออกเฉียงจำนวน 20 เส้น ทวารหนักอยู่ท้ายลำตัว ด้านหลังมีสีเขียว-ดำมีแถบสีดำพาดตามขวางลำตัวแปดปั้งเป็นปุ่มสั้นๆ แข็ง มีขนาดเล็กกระจายอย่างเบานาง แต่จะหนาแน่นบริเวณส่วนหัว ด้านท้องมีสีเขียว-ดำแต่อ่อนกว่าด้านหลัง เท้าเทียมเป็นปุ่มสั้นๆ เรียงตัวตามแถบแอมบูลาครา 3 แถบ

ภาพที่ 56 *Holothuria (Thymiosycia) impatiens* (Forskål, 1775)

ภาพ : สุเมตต์ ปุจฉาการ สถานที่ : เกาะรีน จ.ชลบุรี

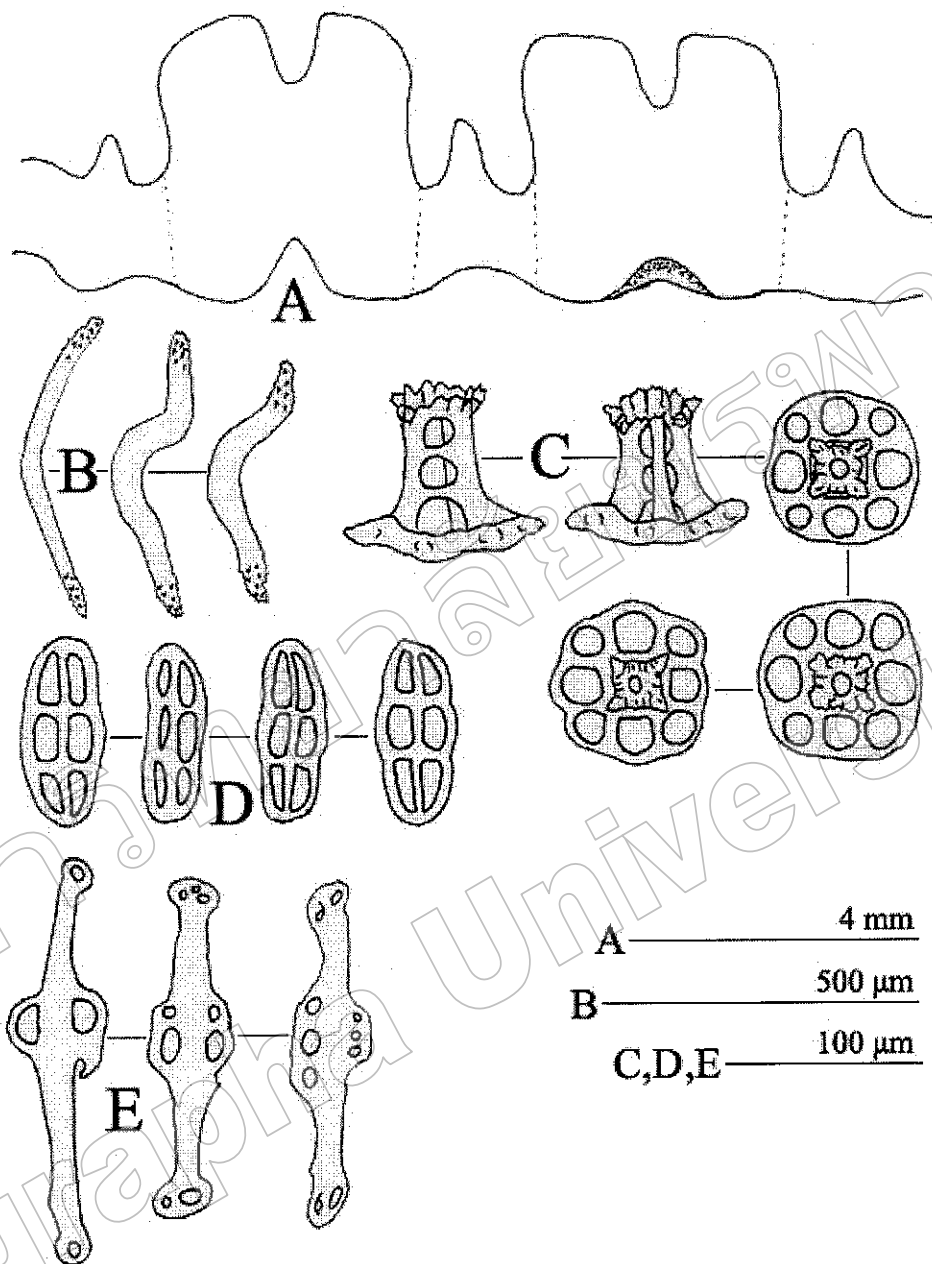
ภาพที่ 57 *Holothuria (Thymiosycia) impatiens* (Forskål, 1775)

ภาพ : อารมณ มุจรินทร์ สถานที่เก็บ : สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล

แผ่นวงแหวนหินปูนค่อนข้างแข็ง ขนาดจากด้านบนถึงด้านล่าง 4.0 มิลลิเมตร เรเดียล ฟิช ด้านบนมีรอยบากเล็กน้อย ส่วนด้านล่างโค้งเหมือนลูกคลื่น ด้านบนของ อินเตอร์เรเดียล ฟิช มีฟัน 1 ซี่ (ภาพที่ 58A) ไม่มี คูวิเรียน ออร์แกน

บริเวณหนวด มีสปีคูลแบบแท่งโค้งงอและแท่งตรง ผิวเรียบ ส่วนปลายทั้งสองข้างมี กลุ่มหนามเล็กๆ สั้นๆ ขนาด 158.4-455.4 ไมครอน (ภาพที่ 58B) บริเวณผนังลำตัวมีสปีคูลแบบ โต้ะและแบบแผ่นกระดุมสปีคูลแบบโต้ะสูง 79.2-89.1 ไมครอน ฐานโต้ะมีรูปร่างเป็นสี่เหลี่ยม ขอบเรียบ มีขนาด 79.2-108.9 ไมครอน ภายในฐานโต้ะมีรูใหญ่ 1 รู อยู่ตรงกลาง และรูใหญ่อีก 8 รู อยู่ ล้อมรอบขาโต้ะทั้ง 4 ขา ที่ถูกเชื่อมด้วยคาน 1-2 คาน ยอดโต้ะมีกลุ่มหนามเล็กๆ จำนวนมาก (ภาพที่ 58C) และสปีคูลแผ่นกระดุมมีรูปร่างแน่นอน ขนาด 89.1-108.9 ไมครอน ภายในมีรู 3 รู (ภาพที่ 58D) บริเวณเท้าเทียมมีสปีคูลแบบแท่งรูปพุ่มขนาน ขนาด 188.1-257.4 ไมครอน ด้านข้างมี รู 1-3 รู (ภาพที่ 58E)

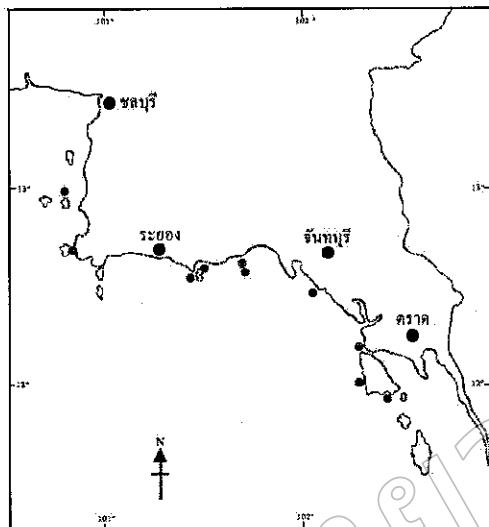
ข้อสังเกต : *Holothuria (Thymiosycia) impatiens* (Forskål, 1775) สามารถพบได้ในแนว ปะการัง โดยจะหลบซ่อนตัวในซอกปะการัง ที่ระดับความลึก 3-6 เมตร

ภาพที่ 58 *Holothuria (Thymiosycia) impatiens* (Forskål, 1775). A: แผ่นวงแหวนหิ้นปุ่น; B: สปิкулแบบแท่งบริเวณหนวด; C: สปิкулแบบโต๊ะบริเวณผนังลำตัว; D: สปิкулแบบแผ่นกระดูกบริเวณผนังลำตัว; E: สปิкулแบบแท่งรูปพุ่มบริเวณเท้าเทียม

การแพร่กระจาย : *Holothuria (Thymiosycia) impatiens* (Forskål, 1775) เป็นชนิดที่มีการแพร่กระจายสูงสุดในเขตร้อน ภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก ได้แก่ หมู่เกาะในมหาสมุทรอินเดีย แอฟริกาตะวันออก มาดากัสกา ทะเลแดง อ่าวเปอร์เซีย อินเดียตะวันตก ปากีสถาน หมู่เกาะ

มัลดีฟ อ่าวเบงกอล อินเดียตะวันออก ออสเตรเลียเหนือ หมู่เกาะฟิลิปปิน จีน ตอนใต้ของญี่ปุ่น และหมู่เกาะแปซิฟิกใต้

ภาพที่ 59 แสดงการแพร่กระจายของปลิงทะเล
Holothuria (Thymiosycia) impatiens
(Forskål, 1775) บริเวณชายฝั่งทะเล
ภาคตะวันออกของประเทศไทย

Subgenus *Lessonothuria* Deichmann, 1958

Rowe, 1969 : A Revi. Fam. Holo., vol.18, no.4, p.149-150.

Clark and Rowe, 1971 : Monogr. Shall. Wat. Indo-West Pacif. Echinod., p.199.

Rowe and Gates, 1995 : Zoo. Cat. Aust. Echinod., vol.33, p.291.

ลักษณะสำคัญ : ลำตัวเป็นรูปทรงกระบอก มีขนาดเล็กถึงขนาดใหญ่ หนดแบบจาน จำนวน 17-30 เส้น ผนังลำตัวอ่อนนุ่มและค่อนข้างหนาประมาณ 1-3 มิลลิเมตร แผ่นวงแหวนหินปูนแข็ง เรเดียล พืช มีรูปร่างเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยม ด้านบนมีรอยบากที่ไม่ลึกมากนัก ส่วนด้านล่างโค้งเหมือนลูกคลื่น ด้านบนของ อินเตอร์เรเดียล พืช มีส่วนยื่นคล้ายซี่ฟันสั้นๆ 1 ซี่ แอปิทีและเท้าเทียมกระจายไม่เป็นระเบียบ มีสปีคูลแบบโต๊ะที่มีรูปร่างเตี้ยๆ ไม่สมบูรณ์ ฐานโต๊ะมีหนามขนาดเล็กอยู่ล้อมรอบ อาจพบฐานโต๊ะขอบเรียบบ้างแต่ไม่บ่อยนัก ลักษณะของโต๊ะเหมือนถ้วยวางอยู่บนจานรองเมื่อมองด้านข้าง สปีคูลแบบแผ่นกระดูกมีรูปร่างไม่มาตรฐานเป็นแบบบิดไปบิดมา (twisted button) ภายในมีรู 3-4 รู หรือเป็นแบบไม่แน่นอน (irregular button) ภายในมีรู 3-4 รู โดยทั่วไป ขอบของแผ่นกระดูกจะเรียบ บางครั้งอาจพบแผ่นกระดูกที่ขอบเป็นหนามบ้าง ในการศึกษานี้พบ 2 ชนิด

การจำแนกชนิด (Key to species of Subgenus *Lessonothuria*)

- 1 สปีคูลแบบแผ่นกระดูกเป็นแบบลดรูป (reduce button)
Holothuria (Lessonothuria) verrucosa Selenka, 1867
- 1' สปีคูลแบบแผ่นกระดูกเป็นแบบไม่แน่นอน (irregular button)
Holothuria (Lessonothuria) pardalis Selenka, 1867

***Holothuria (Lessonothuria) verrucosa* Selenka, 1867**

(ภาพที่ 60, 61, 62, 63)

***Holothuria (Lessonothuria) verrucosa* : Clark and Rowe, 1971 : 176, Pl. 28, fig. 7;**

Cherbonnier, 1980 : 637-638, fig. 12A-O; Cherbonnier, 1984(a) : 675-678, fig. 8A-I;

Cannon and Silver, 1986 : 22; Rowe and Gates, 1995 : 292; Massin, 1996 : 23-25, figs.

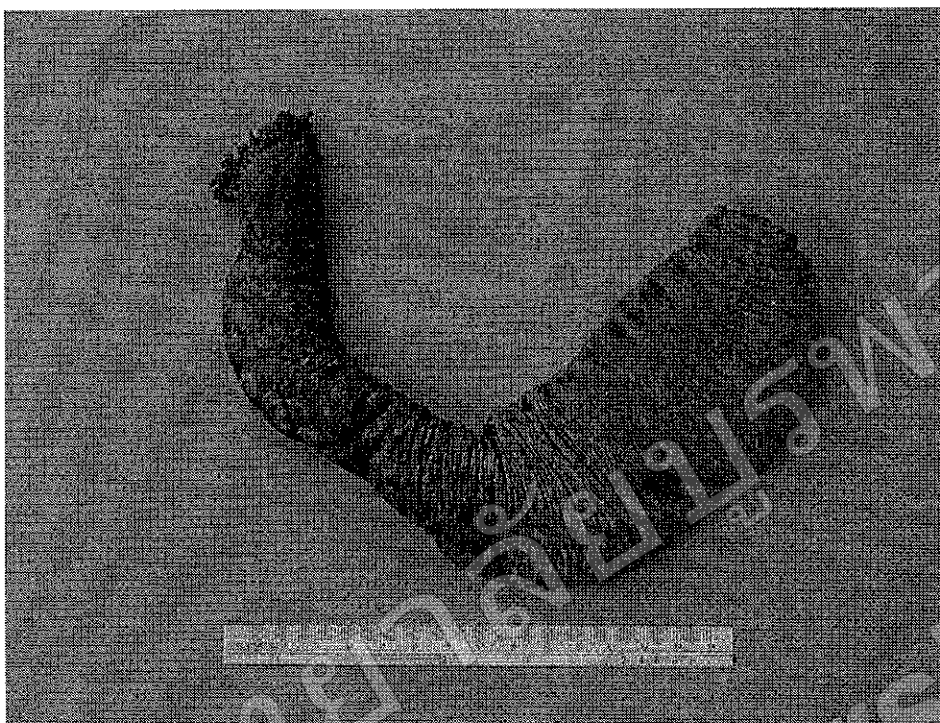
14A-D, 15A-G; Lane, et al., 2000 : 489.

ตัวอย่างที่นำมาศึกษา : 1 ตัวอย่างจากการสำรวจภาคสนาม - BIMS-I 285 (ตาราง 22)

ภาพที่ 60 *Holothuria (Lessonothuria) verrucosa* Selenka, 1867

ภาพ : อารมณ มุจรินทร์ สถานที่ : เกาะหมาก จ.ตราด

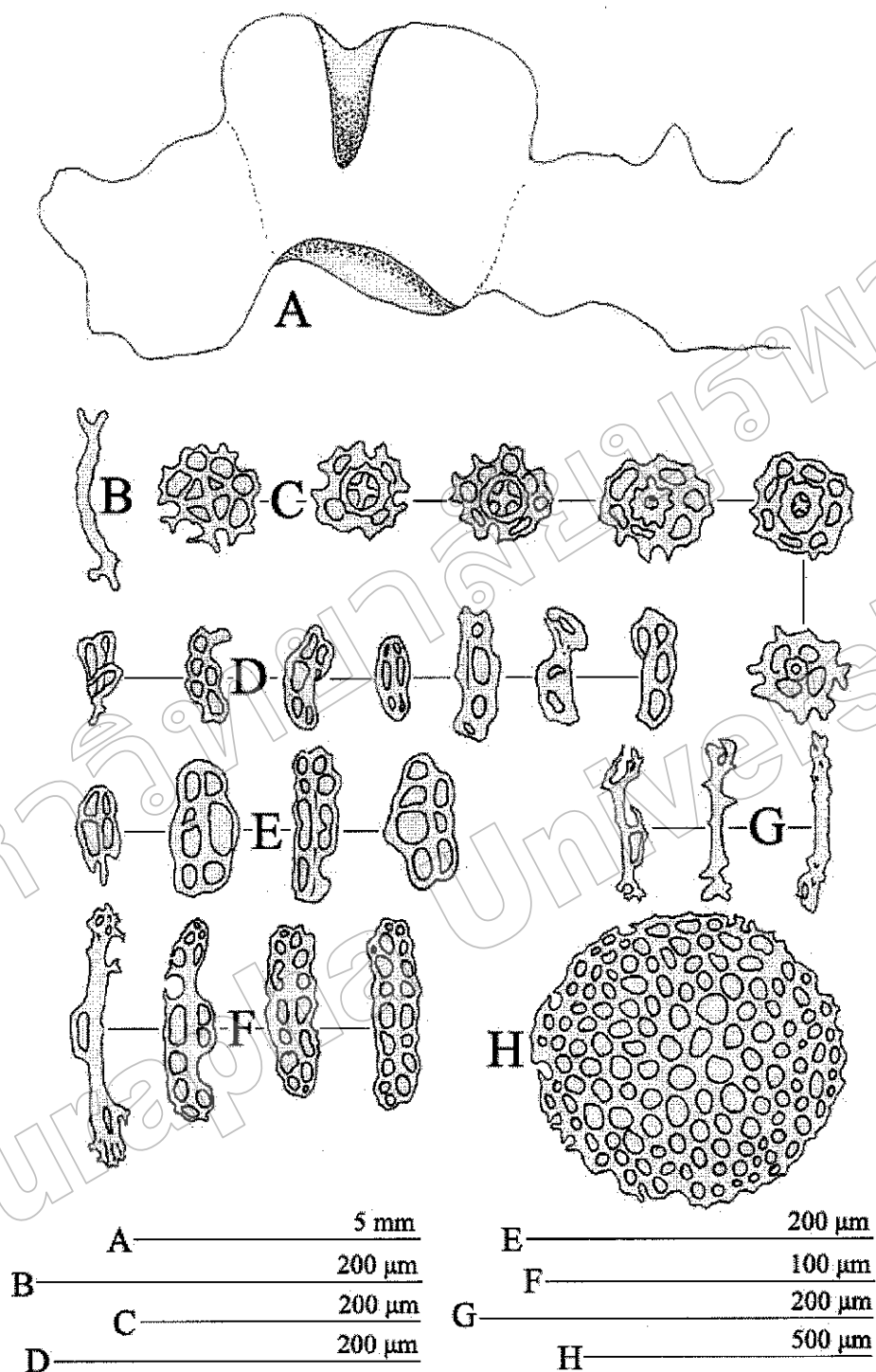
ภาพที่ 61 *Holothuria (Lessonothuria) verrucosa* Selenka, 1867

ภาพ : อารมณ มุจรินทร์ สถานที่เก็บ : สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล

ลักษณะสำคัญในการจำแนกชนิด : ตัวอย่างมีขนาดเฉลี่ย 270 x 50 มิลลิเมตร ผนังลำตัวหนา 3.0 มิลลิเมตร ลำตัวอ่อนนุ่ม เป็นรูปทรงกระบอกยาว โดยส่วนหัวจะเรียวเล็กกว่าด้านท้าย ลำตัว ปากอยู่ส่วนหน้าค่อนข้างไปทางด้านท้อง มีหนวดแบบจานสีน้ำตาลจำนวน 20 เส้น ทวารหนักอยู่ด้านท้ายลำตัวมีแปปิเลีย 5 เส้นอยู่รอบๆ ด้านหลังมีสีน้ำตาล แปปิเลียมีขนาดค่อนข้างใหญ่กระจายอย่างหนาแน่น ตอนปลายของแปปิเลียมีสีฟ้า ด้านท้องมีสีน้ำตาลอ่อนที่มีเท้าเทียมเป็นเส้นยาวๆ กระจายอย่างหนาแน่นทางด้านท้อง

แผ่นวงแหวนหिनปูนแข็ง ขนาดจากด้านบนถึงด้านล่าง 5.0 มิลลิเมตร เรเดียล พืช มีขนาดใหญ่ ด้านบนมีรอยบากเล็กน้อย ส่วนด้านล่างโค้งเหมือนลูกคลื่น อินเตอร์เรเดียล พืช มีขนาดเล็กกว่า และมีฟัน 1 ซี่อยู่ด้านบน (ภาพที่ 62A)

บริเวณหนวด มีสปีคูลแบบแท่งโค้งงอและแท่งตรง ขนาด 89.1-99.0 ไมครอน ผิวขรุขระปลายแท่งอาจแตกออกเป็นคู่ (ภาพที่ 62B) บริเวณผนังลำตัว มีสปีคูลแบบ โติ้และแบบแผ่นกระดูกสปีคูลแบบ โติ้บริเวณผนังลำตัวด้านบนมีความสูง 19.8 ไมครอน มีฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมหรือวงกลม ส่วนใหญ่มีรูปร่างไม่สมมาตร ขอบโติ้มีหนามอยู่ล้อมรอบ มีขนาด 29.7-49.5 ไมครอน ภายในฐานโติ้มีรูใหญ่ 1 รู อยู่ตรงกลาง และรูใหญ่อีก 8-10 รู อยู่ล้อมรอบ ขอบโติ้มี

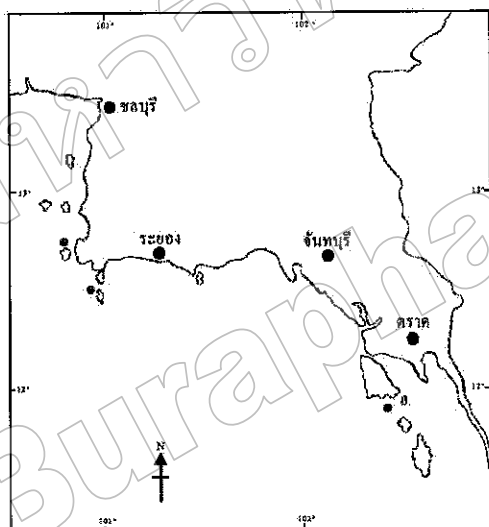
ภาพที่ 62 *Holothuria (Lessonothuria) verrucosa* Selenka, 1867. A: แผนที่บริเวณถิ่นพญ;

B: สปิкулแบบแท่งบริเวณหนวด; C: สปิкулแบบโต๊ะบริเวณผนังลำตัว; D: สปิкулแบบแผ่นกระดูกเทียมบริเวณผนังลำตัวด้านหลัง; E: สปิкулแบบแผ่นกระดูกเทียมบริเวณผนังลำตัวด้านท้อง; F: สปิкулแบบแผ่นกระดูกใหญ่บริเวณเท้าเทียม; G: สปิкулแบบแท่งบริเวณเท้าเทียม; H: สปิкулแบบแผ่นรูพรุนใหญ่บริเวณเท้าเทียม

กลุ่มหนามแหลมเล็กๆ (ภาพที่ 62C) ส่วนผนังลำตัวด้านท้อง มีสปีคูลแบบโต๊ะที่มีรูปร่างเหมือนกัน แต่ขนาดใหญ่กว่า ขนาด 69.3-79.2 ไมครอน และสปีคูลแผ่นกระดุมมีรูปร่างลดรูปบริเวณผนังลำตัวด้านหลัง ขนาด 59.4-69.3 ไมครอน ภายในมีรู 2-7 รู (ภาพที่ 62D) โดยแผ่นกระดุมที่พบด้านท้องมีขนาดใกล้เคียงกับที่พบด้านหลัง ขนาด 75.0-80.0 ไมครอน (ภาพที่ 62E) บริเวณเท้าเทียม มีสปีคูลแบบแผ่นกระดุมขนาดใหญ่ ขนาด 75.0-80.0 ไมครอน ภายในมีรู 7-10 รู (ภาพที่ 62F) สปีคูลแบบแท่งขนาด 75.0-80.0 ไมครอน อาจมีรูพรุนด้านข้างและหัวท้ายหรือไม่มีก็ได้ (ภาพที่ 62G) และสปีคูลแบบแผ่นรูพรุนขนาดใหญ่ ขนาด 495.0544.0 ไมครอน (ภาพที่ 62H)

ข้อสังเกต : *Holothuria (Lessonothuria) verrucosa* Selenka, 1867 สามารถพบได้ในแนวปะการัง โดยจะหลบซ่อนตัวในช่องของปะการัง ที่ระดับความลึก 3-5 เมตร

การแพร่กระจาย : *Holothuria (Lessonothuria) verrucosa* Selenka, 1867 สามารถพบได้ทั่วไปในเขตร้อน ภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก ได้แก่ แอฟริกาตะวันออก มาดากัสกา อินเดียตะวันออก ออสเตรเลียเหนือ หมู่เกาะฟิลิปปิน หมู่เกาะแปซิฟิกใต้ และเกาะฮาวาย

ภาพที่ 63 แสดงการแพร่กระจายของปลิงทะเล

Holothuria (Lessonothuria) verrucosa
Selenka, 1867 บริเวณชายฝั่งทะเล
ภาคตะวันออกของประเทศไทย

***Holothuria (Lessonothuria) pardalis* Selenka, 1867**

(ภาพที่ 64, 65, 66, 67)

***Holothuria (Lessonothuria) pardalis* :** Cherbonnier, 1955(b) : 150-151, Pl. 36, fig. a-v; Rowe, 1969 : 149-150, fig. 15; Clark and Rowe, 1971 : 176, Pl. 28, fig. 11; Rowe and Doty, 1977 : 233, fig. 4e; Reyes-Leonado, 1984 : 148, Pl. 4, figs. 3a-f; Cannon and Silver, 1986 : 22, fig. 6e; Chao and Chang, 1989 : 119, figs. 20, 30G; Rowe and Gates, 1995 :

292; Massin, 1996 : 19-23, figs. 12A-D, 13A-E; Massin, 1999 : 25-27, figs. 18a-j, 19; Lane, et al., 2000 : 489; อารมณ, 2541 : 21-22, แผ่นภาพที่ 8, ภาพที่ 1-2.

ตัวอย่างที่นำมาศึกษา : 2 ตัวอย่างจากการสำรวจภาคสนาม - BIMS-I 291, BIMS-I 871

(ตาราง 23)

: 6 ตัวอย่างจาก สวทล. - BIMS-I 281, BIMS-I 283, BIMS-I 286, BIMS-I 292, BIMS-I 357, BIMS-I 387 (ตาราง 23)

: 1 ตัวอย่างจากห้องปฏิบัติการสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง
ภาควิชาสัตวศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (ตาราง 23)

ภาพที่ 64 *Holothuria (Lessonothuria) pardalis* Selenka, 1867

ภาพ : สุเมตต์ ปุจฉาการ สถานที่ : หาดแม่รำพึง จ.ระยอง

ลักษณะสำคัญในการจำแนกชนิด : ตัวอย่างมีขนาดเฉลี่ย 130 x 45 มิลลิเมตร ผนังลำตัวบางมาก น้อยกว่า 1.0 มิลลิเมตร ลำตัวอ่อนนุ่ม เป็นรูปทรงกระบอกยาว โดยส่วนหัวจะเรียวเล็กกว่าด้านท้ายลำตัว ปากอยู่ส่วนหน้าค่อนข้างไปทางด้านท้อง มีหนดแบบจานสี่เหลี่ยมจตุรัสจำนวน 20 เส้น ทวารหนักอยู่ด้านท้ายลำตัวมีแปซิ 5 เส้นอยู่รอบๆ ด้านหลังมีสีน้ำตาล-ส้ม มีจุดสีขาว

กระจายประปรายตามลำตัว แปรเปลี่ยนเป็นขนสั้นๆ กระจายอย่างเบาบาง ด้านท้องมีสีน้ำตาล-ส้ม เช่นเดียวกับด้านหลัง เท้าเทียมเป็นขนสั้นๆ กระจายอย่างหนาแน่นทางด้านท้อง

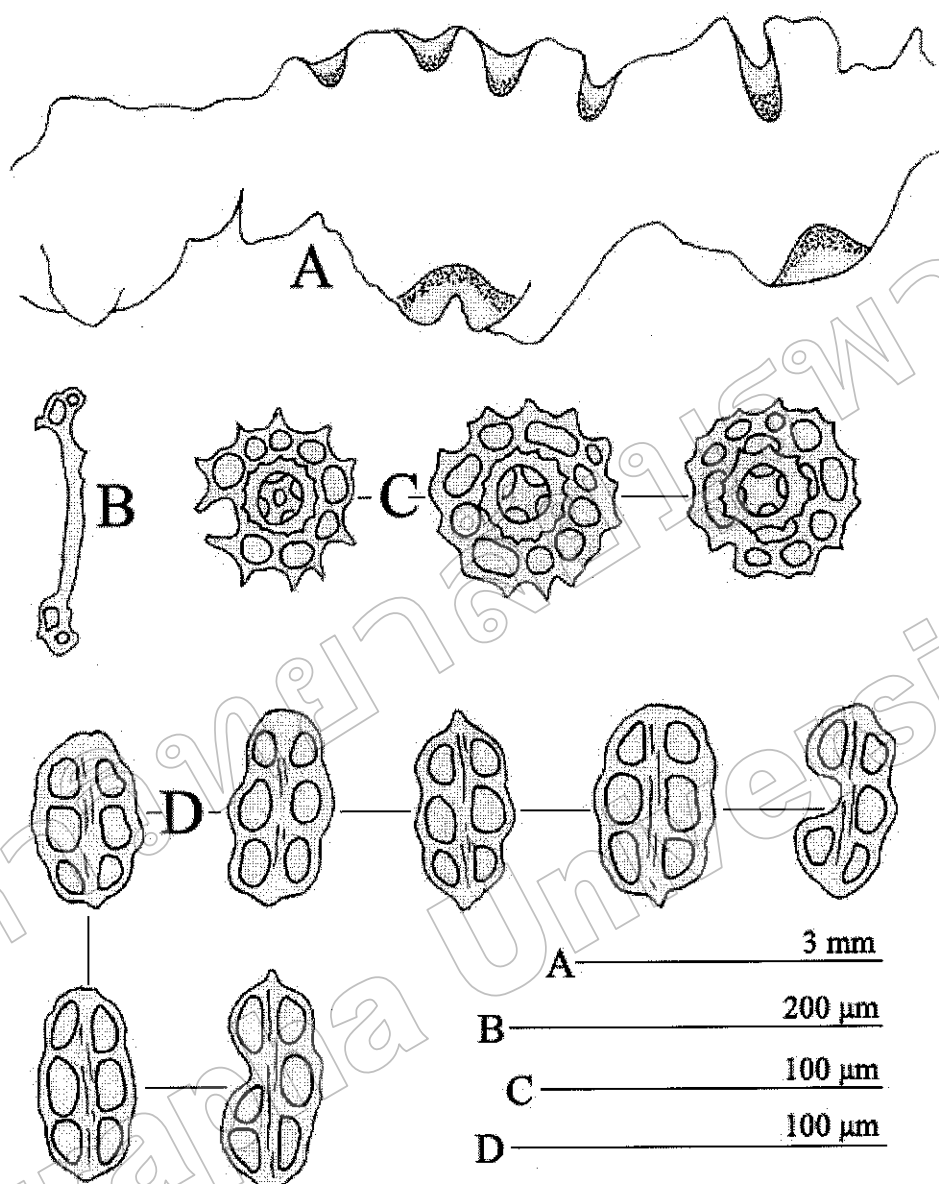

ภาพที่ 65 *Holothuria (Lessonothuria) pardalis* Selenka, 1867

ภาพ : อารมณ มุจรินทร์ สถานที่เก็บ : สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล

แผ่นวงแหวนหีนปูนแข็ง ขนาดจากด้านบนถึงด้านล่าง 3.0 มิลลิเมตร เรเดียล ฟิช มีขนาดใหญ่ ด้านบนมีรอยบากเล็กน้อย ส่วนด้านล่างโค้งเหมือนลูกคลื่น อินเตอร์เรเดียล ฟิช มีขนาดเล็กกว่า และมีฟัน 1 ซี่อยู่ด้านบน (ภาพที่ 66A) ไม่มี คิวเวียรีน ออร์แกน

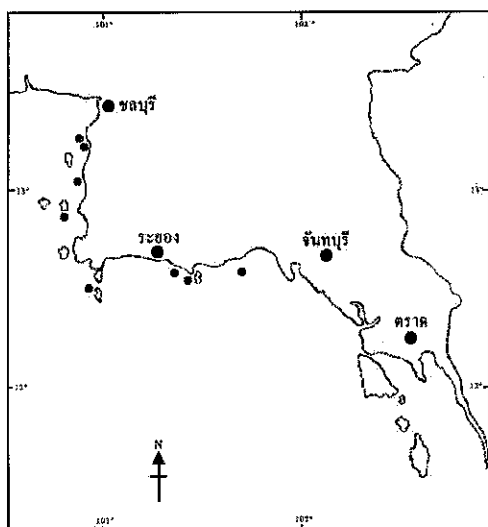
บริเวณหมวด มีสปีคูลแบบแท่งโค้งงอและแท่งตรง ผิวขรุขระ ส่วนปลายทั้งสองข้างเป็นรูปทูลงข้างละ 1-3 รู ขนาด 90.0-160.0 ไมครอน (ภาพที่ 66B) บริเวณผนังลำตัว มีสปีคูลแบบโต๊ะและแบบแผ่นกระดุม สปีคูลแบบโต๊ะมีฐานเป็นรูปวงกลม ขอบมีหนามอยู่ล้อมรอบ มีขนาด 49.5-59.4 ไมครอน ภายในฐานโต๊ะมีรูใหญ่ 1 รู อยู่ตรงกลาง และรูใหญ่อีก 8-10 รู อยู่ล้อมรอบยอดโต๊ะมีกลุ่มหนามเล็กๆ ที่ๆ (ภาพที่ 66C) สปีคูลแผ่นกระดุมมีรูปร่างไม่แน่นอน ขนาด 29.7-59.4 ไมครอน ภายในมีรู 1-3 รู (ภาพที่ 66D) สปีคูลแบบโต๊ะและแบบแผ่นกระดุมที่พบด้านหลังและด้านท้องจะมีขนาดใกล้เคียงกันมาก

ภาพที่ 66 *Holothuria (Lessonothuria) pardalis* Selenka, 1867. A: แผ่นวงแหวนหินปูน; B: สปิкулแบบแท่งบริเวณหนวด; C: สปิкулแบบโต๊ะบริเวณผนังลำตัว; D: สปิкулแบบแผ่นกระดูกบริเวณผนังลำตัว

ข้อสังเกต : *Holothuria (Lessonothuria) pardalis* Selenka, 1867 พบได้ในแนวปะการัง โดยจะฝังตัวอยู่ใต้พื้นทราย หรือหลบตัวอยู่ใต้ก้อนหินในเวลากลางคืน ที่ระดับความลึก 3-4 เมตร

การแพร่กระจาย : *Holothuria (Lessonothuria) pardalis* Selenka, 1867 สามารถพบได้ทั่วไปในเขตร้อน บริเวณภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก ได้แก่ หมู่เกาะในมหาสมุทรอินเดีย มาดากัสการ์ ทะเลแดง อินเดียตะวันตก ปากีสถาน หมู่เกาะมัลดีฟ อ่าวเบงกอล อินเดียตะวันออก ออสเตรเลียเหนือ หมู่เกาะฟิลิปปิน จีน ญี่ปุ่น หมู่เกาะแปซิฟิกใต้ และเกาะฮาวาย

ภาพที่ 67 แสดงการแพร่กระจายของปลิงทะเล

Holothuria (Lessonothuria) pardalis

Selenka, 1867 บริเวณชายฝั่งทะเล

ภาคตะวันออกของประเทศไทย

Subgenus *Mertensiothuria* Deichmann, 1958

Rowe, 1969 : A Revi. Fam. Holo., vol.18, no.4, p.148-149.

Clark and Rowe, 1971 : Monogr. Shall. Wat. Indo-West Pacif. Echinod., p. 199.

Tan Tiu, 1981 : The Phillip. Scient., vol.18, p.77.

Rowe and Gates, 1995 : Zoo. Cat. Aust. Echinod., vol.33, p.293.

ลักษณะสำคัญ : ลำตัวเป็นรูปทรงกระบอกยาว มีขนาดเล็กถึงขนาดใหญ่ หนดแบบจานจำนวน 18-20 เส้น ผนังลำตัวอ่อนนุ่มและค่อนข้างหนาประมาณ 2-3 มิลลิเมตร แผ่นวงแหวนหिनปูนแข็ง เรเดียล ฟิช มีรูปร่างเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยม ด้านบนมีรอยบากลึก ส่วนด้านล่างโค้งเหมือนลูกคลื่น ด้านบนของ อินเตอร์เรเดียล ฟิช มีฟัน 1 ซี่ แปปีลีมีขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วด้านหลัง ส่วนเท้าเทียมอยู่รวมกันเป็นกลุ่มขณะอยู่ในวัยอ่อน และจะเรียงตัวตามแถบแอมบูลาคราเมื่อโตเต็มวัย มีสปีคูลแบบโต๊ะร่วมกับสปีคูลแบบแผ่นกระดุม ซึ่งภายในมีขนาดเล็ก 3 คู่ ในการศึกษาครั้งนี้พบเพียง 1 ชนิด

Holothuria (Mertensiothuria) leucospilota Brandt, 1835

(ภาพที่ 68, 69, 70, 71)

Holothuria (Mertensiothuria) leucospilota : Rowe, 1969 : 148, fig. 14; Clark and Rowe, 1971 :

176, Pl. 28, figs. 19; Rowe and Doty, 1977 : 233-234, figs. 4f, 7g; Tan Tiu, 1981 : 77-

78, Pl. 19, figs. 1-2d; Cherbonnier, 1984(a) : 682-685, fig. 11A-M; Cannon and Silver,

1986 : 23, fig. 6g; Chao and Chang, 1989 : 119, figs. 21, 30H; Rowe and Gates, 1995 : 293; Conand, 1998 : 1178; Massin, 1999 : 27-30, figs. 20a-g, 21; สุขเมตต์, 2534 : 87, แผ่นภาพที่ 8, ภาพที่ 5-6; ปิยะมาศ, 2539 : 45, แผ่นภาพที่ 16, รูปที่ 1-2; อารมณ, 2541 : 22-23, แผ่นภาพที่ 8, ภาพที่ 3-4.

Holothuria leucospilota : Cherbonnier, 1955(a) : 81.

ชื่อไทย : ปลิงดำ

ตัวอย่างที่นำมาศึกษา : 18 ตัวอย่างจากการสำรวจภาคสนาม - BIMS-I 317, BIMS-I 326, BIMS-I 327, BIMS-I 329, BIMS-I 331, BIMS-I 336, BIMS-I 340, BIMS-I 343, BIMS-I 347, BIMS-I 350, BIMS-I 380, BIMS-I 381, BIMS-I 424, BIMS-I 758, BIMS-I 846, BIMS-I 918, BIMS-I 919, BIMS-I 1010 (ตาราง 24)
: 6 ตัวอย่างจาก สวทล. - BIMS-I 255, BIMS-I 258, BIMS-I 261, BIMS-I 278, BIMS-I 298, BIMS-I 755 (ตาราง 24)
: 1 ตัวอย่างจากห้องปฏิบัติการสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง
ภาควิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (ตาราง 24)

ภาพที่ 68 *Holothuria (Mertensiothuria) leucospilota* Brandt, 1835

ภาพ : สุขเมตต์ ฟูจิกาวาการ สถานที่ : เกาะสาก จ.ชลบุรี

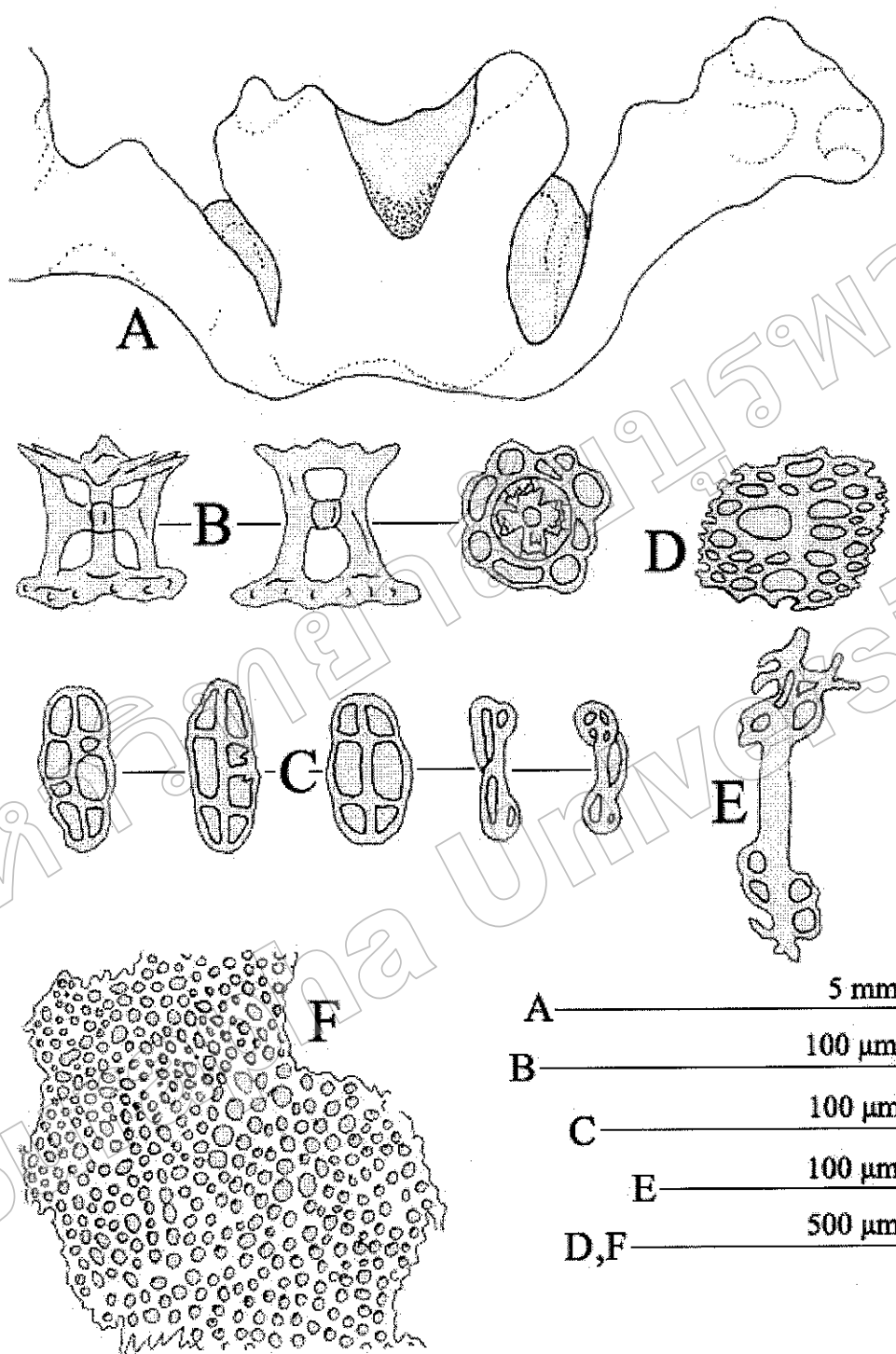
ภาพที่ 69 *Holothuria (Mertensiothuria) leucospilota* Brandt, 1835

ภาพ : อารมณ มุจรินทร์ สถานที่เก็บ : สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล

ลักษณะสำคัญในการจำแนกชนิด : ตัวอย่างมีขนาดเฉลี่ย 230 x 40 มิลลิเมตร พนักลำตัวหนา 1.0-2.0 มิลลิเมตร ลำตัวอ่อนนุ่มเป็นรูปทรงกระบอกยาว มีสีน้ำตาลตลอดทั้งลำตัว ปากอยู่ส่วนหน้าก่อนไปทางด้านท้อง มีหนวดแบบจานสีดำจำนวน 20 เส้น ทวารหนักอยู่ด้านท้ายลำตัว ด้านหลังมีแปะสีเป็นปุ่มสั้นๆ กระจายอย่างหนาแน่น ด้านท้องมีเท้าเทียมเป็นเส้นยาว กระจายอย่างหนาแน่นตามแถบแอมบูลาครา และพบประปรายตามแถบอินเตอร์แอมบูลาครา

แผ่นวงแหวนหินปูนแข็ง ขนาดจากด้านบนถึงด้านล่าง 5.0 มิลลิเมตร เรเดียล พืช มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ด้านบนมีรอยบากลึก ส่วนด้านล่างโค้งเหมือนลูกคลื่น อินเตอร์เรเดียล พืช มีขนาดเล็กกว่า ยกตัวขึ้นสูงและมีฟัน 1 ซี่อยู่ด้านบนแต่ไม่ชัดเจน (ภาพที่ 70A) กุวิเรียน ทิวบูล เป็นเส้นใยเล็กๆ สีขาว จะปล่อยออกมาจำนวนมากเมื่อถูกศัตรูรบกวน

บริเวณพนักลำตัว มีสปีคูลแบบโต๊ะและแบบแผ่นกระดุมจำนวนมาก สปีคูลแบบโต๊ะมีลักษณะค่อนข้างอ้วนเตี้ย มีขา 4 ขาประกอบกันโดยมีคานยึดขาทั้งสี่ 1 กาน หนามบริเวณยอดโต๊ะบานออกความสูง 39.6-49.5 ไมครอน มีฐานเป็นรูปวงกลม ขอบเรียบโค้งมนเป็นลูกคลื่นหรืออาจมีหนามเล็กอยู่ล้อมรอบ มีขนาด 29.7-49.5 ไมครอน ภายในฐานโต๊ะมีรูใหญ่ 1 รู อยู่ตรงกลาง และรูใหญ่อีก 8-10 รู อยู่ล้อมรอบ (ภาพที่ 70B) สปีคูลแผ่นกระดุมมีรูปร่างไม่สมบูรณ์ เว้าแหว่งหรือหัก

ภาพที่ 70 *Holothuria (Mertensiothuria) leucospilota* Brandt, 1835. A: แผ่นวงแหวนหินปูน;

B: สปีคูลแบบโต๊ะบริเวณผนังลำตัว; C: สปีคูลแบบแผ่นกระดูกบริเวณผนังลำตัว;

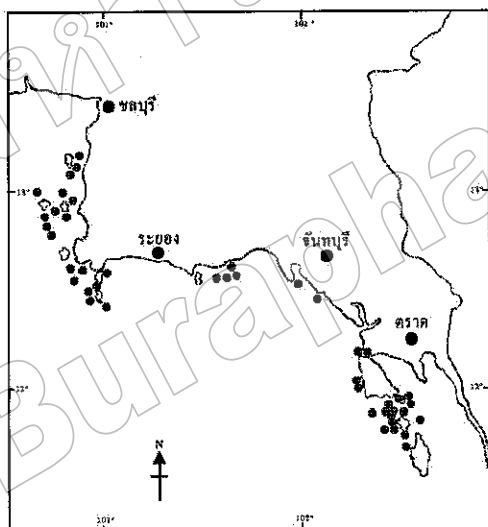
D: สปีคูลแลตแผ่นรูปรูนเล็กบริเวณแปปีลี; E: สปีคูลแบบแท่งบริเวณเท้าเทียม;

F: สปีคูลแบบแผ่นรูปรูนใหญ่บริเวณเท้าเทียม

ขนาด 39.6-79.2 ไมครอน ภายในมีรู 1-4 คู่ (ภาพที่ 70C) บริเวณแปปิลี มีสปีคูลแบบแผ่นรูปวงรี
 ขนาด 297.0 ไมครอน (ภาพที่ 70D) บริเวณเท้าเทียม มีสปีคูลแบบแท่งขนาด 118.8- 148.5
 ไมครอน ลักษณะผิวเรียบที่ส่วนปลายมีรูพรุน 2-5 รู (ภาพที่ 70E) และสปีคูลแบบแผ่นรูปวงรี
 ขนาดใหญ่ ขนาด 633.6-890.0 ไมครอน (ภาพที่ 70F) ไม่มีสปีคูลบริเวณหนวด

ข้อสังเกต : *Holothuria (Mertensiothuria) leucospilota* Brandt, 1835 เป็นชนิดที่มีความแปรปรวนภายในชนิด (variation) ต่ำ กล่าวคือ แม้จะพบในพื้นที่ที่ห่างไกลกันก็ยังมีรูปร่างลักษณะที่คล้ายคลึงกัน สามารถพบบริเวณชายหาดที่เป็นทรายละเอียดหรือทรายหยาบที่เป็นกรวด และพื้นทรายในแนวปะการัง ที่ระดับความลึก 3-6 เมตร

การแพร่กระจาย : *Holothuria (Mertensiothuria) leucospilota* Brandt, 1835 มีการแพร่กระจายในเขตร้อน บริเวณภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก ได้แก่ หมู่เกาะในมหาสมุทรอินเดีย แอฟริกาตะวันออก มาดากัสกา ทะเลแดง อ่าวเปอร์เซีย อินเดียตะวันตก ปากีสถาน หมู่เกาะมัลดีฟ อ่าวเบงกอล อินเดียตะวันออก ออสเตรเลียเหนือ หมู่เกาะฟิลิปปิน จีน ญี่ปุ่น หมู่เกาะแปซิฟิกใต้ และเกาะฮาวาย

ภาพที่ 71 แสดงการแพร่กระจายของปลิงทะเล

Holothuria (Mertensiothuria) leucospilota
 Brandt, 1835 บริเวณชายฝั่งทะเล
 ภาคตะวันออกของประเทศไทย

Genus *Pearsonothuria*

ลักษณะสำคัญ : ลำตัวเป็นรูปทรงกระบอกยาวมีขนาดใหญ่มาก (อาจมากกว่า 300 มิลลิเมตร) หนวดแบบจานจำนวน 20 เส้น พนักลำตัวอ่อนนุ่มและหนาประมาณ 5.0 มิลลิเมตร แผ่นวงแหวนหินปูนแข็ง เรเดียล พิช ด้านบนมีรอยบากเล็กน้อย ส่วนด้านล่างโค้งเหมือนลูกคลื่น

อินเตอร์เรเดียล พืช มีขนาดใกล้เคียงกัน เรเดียล พืช มีฟัน 1 ซี่หรืออาจไม่มีก็ได้ แปปีลีมีขนาดใหญ่มาก ลักษณะเป็นปุ่มขนาดใหญ่กระจายอยู่ทั่วด้านหลัง ส่วนเท้าเทียมมีขนาดใหญ่และยาวเรียงตัวตามแถบแอมบูลาตรา ในการศึกษาครั้งนี้พบเพียง 1 ชนิด

Pearsonothuria graeffei (Semper, 1868)

(ภาพที่ 72, 73, 74, 75)

Pearsonothuria graeffei : Tan Tiu, 1981 : 68, Pl. 9, figs. 1-2; Cherbonnier, 1984 : 669-672, fig. 6A-I; Cannon and Silver, 1986 : 21; Massin, 1996 : 33-34, fig. 22A-H; Conand, 1998 : 1184; Massin, 1999 : 62-63, figs. 51, 111g, h; Lane, et al., 2000 : 489.

Bohadschia graeffei : Clark and Rowe, 1971 : 176, Pl. 27, fig. 7; Rowe and Doty, 1977 : 229, figs. 2g, 6c; Reyes-Leonardo, 1984 : 144, Pl. 1, figs. 1a-h; Rowe and Gates, 1995 : 288.

ตัวอย่างที่นำมาศึกษา : 1 ตัวอย่างจากการสำรวจภาคสนาม - BIMS-I 1022 (ตาราง 25)
: 2 ตัวอย่างจาก สวทล. - BIMS-I 371, BIMS-I 743 (ตาราง 25)

ภาพที่ 72 *Pearsonothuria graeffei* (Semper, 1868)

ภาพ : สุเมตต์ ปุจฉาการ สถานที่ : เกาะหมาก จ.ตราด

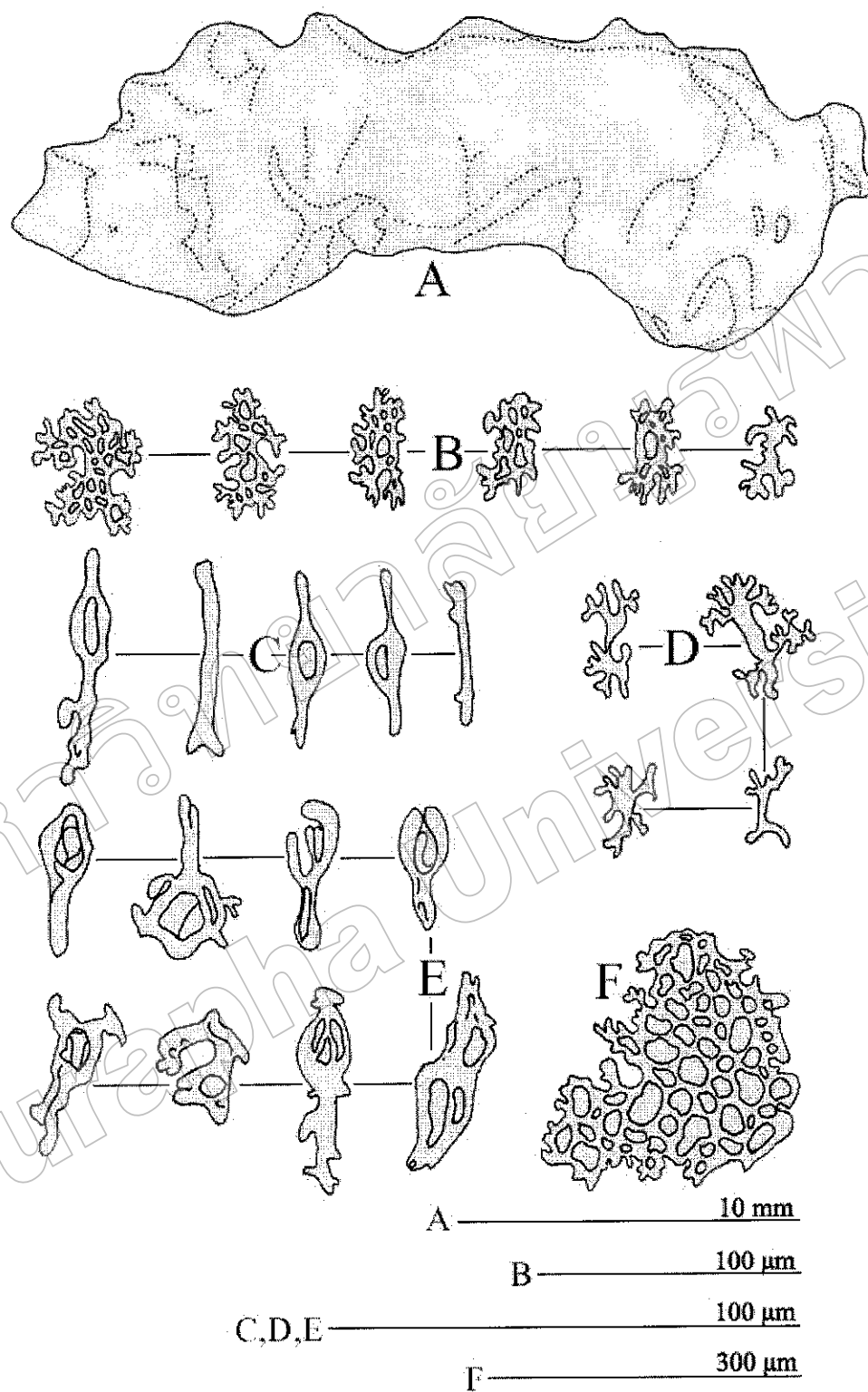
ภาพที่ 73 *Pearsonothuria graeffei* (Semper, 1868)

ภาพ : อารมณ มุจรินทร์ สถานที่เก็บ : สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล

ลักษณะสำคัญในการจำแนกชนิด : ตัวอย่างมีขนาดเฉลี่ย 300 x 50 มิลลิเมตร ผนังลำตัวหนา 5.0 มิลลิเมตร รูปร่างเป็นทรงกระบอกยาวผิวขรุขระมีลักษณะเป็นปุ่มปมขนาดใหญ่ ด้านหลังลำตัวมีสีน้ำตาลเข้มสลับขาวตามยาว ด้านท้องมีสีอ่อนกว่าด้านหลังลำตัวเล็กน้อย ปากอยู่ค่อนข้างทางด้านท้อง มีหนวดสีดำแบบจานจำนวน 20 เส้น ปลายหนวดมีแถบสีขาวเป็นแถบยาว ช่องทวารอยู่ทางข้างท้ายลำตัวค่อนข้างทางด้านหลัง แบริลมีขนาดใหญ่เป็นปุ่มสีน้ำตาลดำอยู่ชิดกันเป็นจำนวนมากกระจายอยู่ทั่วด้านหลัง ส่วนด้านท้องมีเท้าเทียมมีสีน้ำตาลเข้มขนาดใหญ่และยาวมากกระจายอยู่หนาแน่นบริเวณแถบแอมบูลาครา

แผ่นวงแหวนหีนปูนแข็ง ขนาดจากด้านบนถึงด้านล่าง 8.0 มิลลิเมตร ด้านบนเรเดียลพีช มีรอยเล็กน้อย อินเตอร์เรเดียลพีช มีขนาดใกล้เคียงกับ เรเดียลพีช และด้านบนมีซี่ฟันขนาดเล็กมาก 1 ซี่ (ภาพที่ 74A) คิวรีบน ทิวบูล จะถูกปล่อยออกมาเมื่อมีศัตรูรบกวน

บริเวณหนวด มีสปีคูลแบบแท่ง 2 มิติจำนวนมาก ขนาด 49.5-59.4 ไมครอน (ภาพที่ 74B) มีสปีคูลแบบโต๊ะเทียม (pseudo table) บริเวณผนังลำตัว มีสปีคูลแบบแท่งที่ผิวขรุขระเป็นหนาม ขนาด 39.6-49.5 ไมครอน (ภาพที่ 74C) สปีคูลแบบแท่งแตกแขนง มีขนาด 14.7-35.7 ไมครอน (ภาพที่ 74D) สปีคูลแบบโต๊ะเทียม มีขนาด 39.6-49.5 ไมครอน มีลักษณะอ้วนป้อม

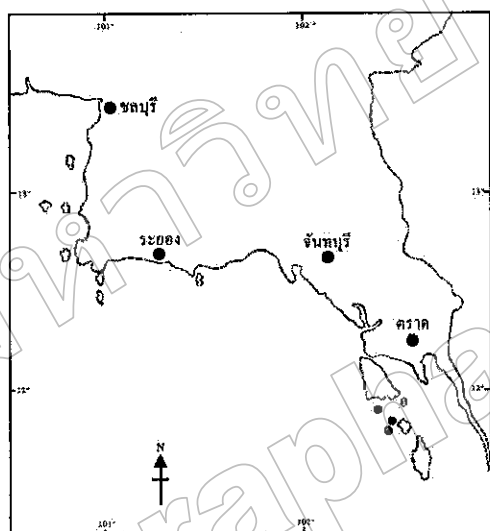

ภาพที่ 74 *Pearsonothuria graeffei* (Semper, 1868). A: แผ่นวงแหวนหินปูน; B: สปีคูลแบบแท่งแตกแขนง 2 มิติ บริเวณหนด; C: สปีคูลแบบแท่งบริเวณผนังลำตัว; D: สปีคูลแบบแท่งแตกแขนงบริเวณผนังลำตัว; E: สปีคูลแบบโต๊ะเทียมบริเวณผนังลำตัว; F: สปีคูลแบบแผ่นรูปรูขนาดใหญ่บริเวณเท้าเทียม

บริเวณฐานโต๊ะ แต่ไม่มีแผ่นฐานโต๊ะ ยอดโต๊ะเป็นสูงแหลมขึ้นไปที่ยาวขรุขระเต็มไปด้วยหนามเล็กๆ สั้นๆ จำนวนมาก (ภาพที่ 74E) บริเวณเท้าเทียม มีสปีคูลแบบโต๊ะเทียมที่มีรูปร่างและขนาดใกล้เคียงกับโต๊ะเทียมที่พบบริเวณผนังลำตัว ส่วนสปีคูลแบบแผ่นรูปวงรีขนาดใหญ่ ขนาด 267.3-366.3 ไมครอน (ภาพที่ 74F)

ข้อสังเกต : *Pearsonothuria graeffei* (Semper, 1868) เป็นชนิดที่สามารถพบในบริเวณในแนวปะการังที่มีก้อนหินขนาดใหญ่ โดยจะยึดเกาะกับก้อนหินหรือก้อนปะการัง ที่ระดับความลึก 3-8 เมตร

การแพร่กระจาย : *Pearsonothuria graeffei* (Semper, 1868) พบแพร่กระจายบริเวณชายฝั่งทะเลเขตร้อน ภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก ได้แก่ ทะเลแดง หมู่เกาะมัลดีฟ อินเดียนตะวันออก หมู่เกาะฟิลิปปิน และหมู่เกาะแปซิฟิกใต้

ภาพที่ 75 แสดงการแพร่กระจายของปลิงทะเล

Pearsonothuria graeffei (Semper, 1868)

บริเวณชายฝั่งทะเล

ภาคตะวันออกของประเทศไทย

Family Stichopodidae

Clark and Rowe, 1971 : Monogr. Shall. Wat. Indo-West Pacif. Echinod., p.196.

Rowe and Gates, 1995 : Zoo. Cat. Aust. Echinod., vol.33, p.323-327.

ลักษณะสำคัญ : ร่างกายมีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ยาว เมื่อตัดตามขวางลำตัว จะได้น้ำตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยม ลำตัวมีตั้งแต่ขนาดกลางจนถึงขนาดใหญ่ หนวดลักษณะคล้ายจานหรือโล่ มีอวัยวะสืบพันธุ์ 2 พู ติดอยู่กับเยื่อผนังช่องท้องด้านบน ส่วนหลังและส่วนท้องลำตัวแยกออกจากกันชัดเจน ผนังลำตัวหนาและแข็ง ผิวลำตัวขรุขระเนื่องจากมี แปปิไลที่กระจายอยู่ทั่วด้านหลังของลำตัว ด้านท้องมีเท้าเทียมเรียงตัวตามแถบแอมบูลาครา มีสปีคูลแบบโต๊ะ แบบแท่ง

รูปตัวซี (C) หรือ ตัวเอส (S) และแบบแท่งแตกแขนง สปีคูลแบบแผ่นกระดูกอาจพบได้ในบางชนิด จากการศึกษามพบเพียง 1 สกุล

Genus *Stichopus* Brandt, 1835

Clark and Rowe, 1971 : Monogr. Shall. Wat. Indo-West Pacif. Echinod., p.201.

Rowe and Gates, 1995 : Zoo. Cat. Aust. Echinod., vol.33, p.323.

ลักษณะสำคัญ : ลำตัวเป็นรูปสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ยาว มีทั้งขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ หนวดมีจำนวน 20 เส้น ผนังลำตัวหนา แผ่นวงแหวนหินปูนค่อนข้างแข็ง (ภาพที่ 9E) ด้านบนของเรเดียล พืช มีรอยบาก ส่วนด้านล่างโค้งเหมือนลูกคลื่น ด้านบนของ อินเตอร์เรเดียล พืช มีส่วนยื่นคล้ายซี่ฟัน 1 ซี่ แอปิคลีเป็นปุ่มสั้นๆ แต่มีขนาดค่อนข้างใหญ่กระจายอยู่ทางด้านหลังลำตัว ทำเทียมเรียงตัวตามแถบแอมบูลาครา 3 แถบ สกุลนี้ไม่มี คิวรีเบียน ออร์แกน (ยกเว้น *Stichopus paradoxus* ; Leonardo and Cowan, 1984. ซึ่งในการศึกษารังนี้ไม่พบปลิงทะเลชนิดนี้) เมื่อเกิดอาการเครียดหรือใกล้ตายผนังลำตัวจะแตกหักได้ง่าย มีสปีคูลแบบแท่งรูปตัวซี ตัวเอส และสปีคูลแบบแท่งแตกแขนง ในการศึกษารังนี้ พบ 4 ชนิด

การจำแนกชนิด (Key to species of Genus *Stichopus*)

- 1 มีสปีคูลแบบแท่ง (slender spiny rod)
 - แบบเดียว บริเวณเท้าเทียม..... *Stichopus naso* Semper, 1868
- 1' มีสปีคูลแบบแท่งรูพรุน (perforated rod)
 - ร่วมกับสปีคูลแบบอื่นๆ.....2
- 2 มีสปีคูลแบบโต๊ะมีขนาดใหญ่ ความสูงมากกว่า 100 ไมครอน
 - *Stichopus chloronotus* Brandt, 1835
- 2' สปีคูลแบบโต๊ะบริเวณแอปิคลี มีความสูงน้อยกว่า 100 ไมครอน
 -3
- 3 สปีคูลแบบโต๊ะ หนามบริเวณยอดโต๊ะบานออก
 - *Stichopus horrens* Selenka, 1867
- 3' สปีคูลแบบโต๊ะ หนามบริเวณยอดโต๊ะไม่บานออก
 - *Stichopus herrmanni* Semper, 1868

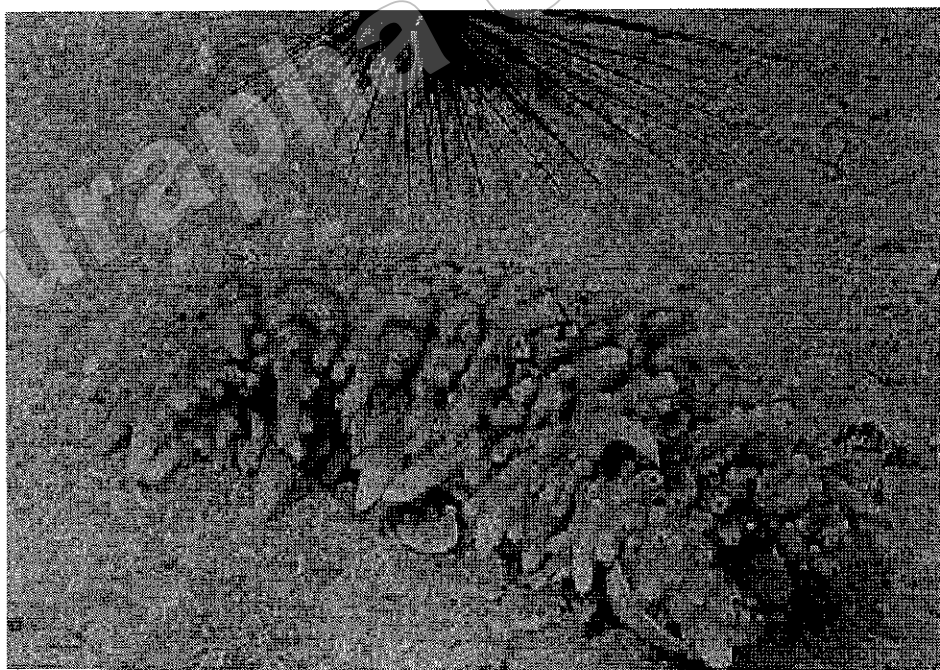
Stichopus naso Semper, 1868

(ภาพที่ 76, 77, 78, 79)

Stichopus naso : Reyes-Leonardo, 1984 : 151-152, Pl. 10, figs. 2a-h; Leonardo and Cowan, 1984 : 43; Clark and Rowe, 1971 : 178; Rowe and Gates, 1995 : 325-326; อารมณ, 2541 : 29, แผ่นภาพที่ 12, ภาพที่ 3-4.

ตัวอย่างที่นำมาศึกษา : 7 ตัวอย่างจากการสำรวจภาคสนาม - BIMS-I 309, BIMS-I 319, BIMS-I 344, BIMS-I 345, BIMS-I 352, BIMS-I 353, BIMS-I 375 (ตาราง 26)
: 1 ตัวอย่างจาก สวทล. - BIMS-I 311 (ตาราง 26)

ลักษณะสำคัญในการจำแนกชนิด : ตัวอย่างมีขนาดเฉลี่ย 120 x 45 มิลลิเมตร ผนังลำตัวหนา 10.0 มิลลิเมตร ลำตัวมีรูปร่างเป็นทรงสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ยาวสีน้ำตาลอ่อน อาจมีปื้นสีดำพาดตามขวางของลำตัว ด้านหลังลำตัวมีเปปติสขนาดใหญ่มีลักษณะเป็นรูปกรวยคว่ำเรียงตัวตามยาว 2 แถว ตามขอบมุมของลำตัว ด้านท้องมีสีน้ำตาลอ่อนกว่าด้านหลังเล็กน้อย มีเท้าเทียมยาวเรียงตัวตามแถบแอมบูลาครา 3 แถบ ปากอยู่ค่อนข้างไปทางด้านท้อง มีหนวดสีน้ำตาลอ่อนแบบจานจำนวน 20 เส้น ช่องทวารอยู่ทางข้างท้ายลำตัวค่อนข้างไปทางด้านหลัง

ภาพที่ 76 *Stichopus naso* Semper, 1868

ภาพ : สุเมตต์ ปุจฉาการ สถานที่ : เกาะไผ่ จ.ชลบุรี

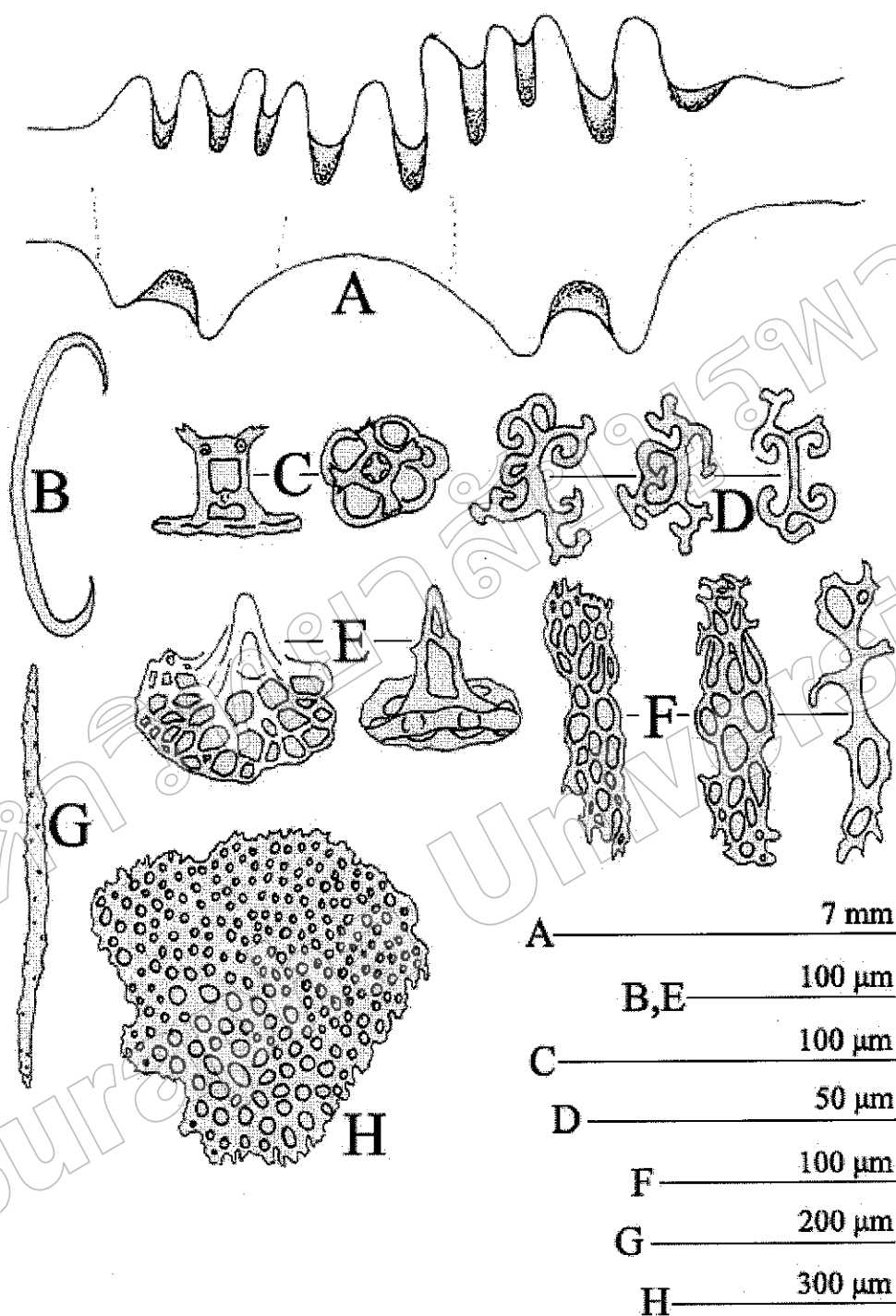

ภาพที่ 77 *Stichopus naso* Semper, 1868

ภาพ : อารมณ มุจรินทร์ สถานที่เก็บ : สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล

แผ่นวงแหวนหินปูนค่อนข้างแข็ง ขนาดจากด้านบนถึงด้านล่าง 7.0 มิลลิเมตร ด้านบนเรเดียล ฟิช มีรอยบากลึก 3 รอย โดยที่รอยบากตรงกลางจะลึกมากที่สุด และด้านล่างมีรอยบากลึก 1 รอย อินเตอร์เรเดียล ฟิช มีขนาดใกล้เคียงกับ เรเดียล ฟิช มีซี่ฟัน 1 ซี่ขนาดสั้นๆ อยู่ด้านบน (ภาพที่ 78A) ไม่มี ควิเร็น ทิวบูล แต่จะมีการย่อยผนังลำตัว เมื่อเกิดอาการเครียดหรือภาวะที่ไม่เหมาะสมในการดำรงชีวิต

บริเวณผนังลำตัว มีสปีคูลแบบรูปตัวซี สปีคูลแบบโตะ และสปีคูลแบบแท่งแตกแขนง สปีคูลแบบแท่งรูปตัวซี ขนาด 118.8-198.0 ไมครอน มีผิวเรียบมันปลายแหลม (ภาพที่ 78B) สปีคูลแบบโตะสูง 29.7-49.5 ไมครอน ประกอบด้วยขาโตะ 4 ขาที่ถูกเชื่อมด้วยคาน 2 คาน เกิดเป็นช่องว่างระหว่างขาโตะ 4 ขา ขานโตะมีขนาด 29.7-39.6 ไมครอน มีรูตรงกลาง 1 รูและมีรูขนาดใหญ่ล้อมรอบอีก 4 รู ยอดโตะสูงแหลมขึ้นไปที่เป็นส่วนของขาโตะทั้ง 4 ที่แตกออกเป็นหนามเล็กๆ สั้นๆ ปลายขาโตะ 1 ขา จะมีหนาม 2 อัน (ภาพที่ 78C) และสปีคูลแบบแท่งแตกแขนง ออกเป็นคู่ 1-2 คู่ ขนาด 19.8-29.7 ไมครอน (ภาพที่ 78D) บริเวณแปปิลีมีสปีคูลแบบโตะ ขนาดใหญ่สูง 79.2 ไมครอน มีคานเชื่อมขาโตะ 1-2 คาน บริเวณยอดมีลักษณะแหลมขึ้นไป 1 อัน แผ่นโตะมีขนาด 99.0 ไมครอน มีรูใหญ่ 4 รูตรงกลาง และมีรูพรุนเล็กๆ จำนวนมากอยู่ล้อมรอบ

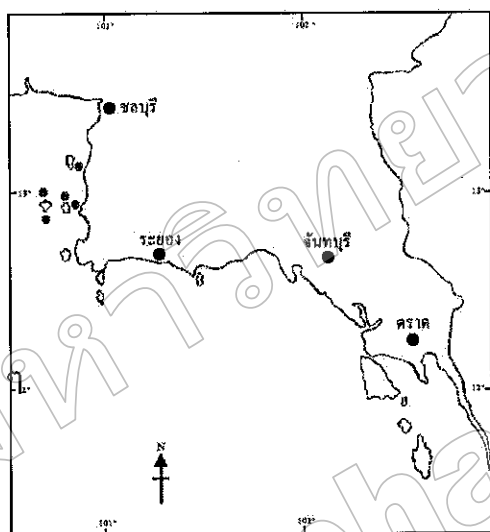

ภาพที่ 78 *Stichopus naso* Semper, 1868. A: แผ่นวงแหวนหินปูน; B: สปีคูลแบบแท่งตัวซี บริเวณผนังลำตัว; C: สปีคูลแบบโต๊ะบริเวณผนังลำตัว; D: สปีคูลแบบแท่งแตกแขนง 2 มิติ บริเวณผนังลำตัว; E: สปีคูลแบบโต๊ะบริเวณแปปีลี; F: สปีคูลแบบแผ่นรูปพุ่มเล็กบริเวณเท้าเทียม; G: สปีคูลแบบแท่งบริเวณเท้าเทียม; H: สปีคูลแบบแผ่นรูปพุ่มใหญ่บริเวณเท้าเทียม

(ภาพที่ 78E) บริเวณท้ายเข็มนมีสปีคูลแบบแผ่นรูปขนขนาดเล็ก รูปปร่างรีๆ ขนาด 118.8 ไมครอน ซึ่งจะอยู่ล้อมรอบสปีคูลแบบแผ่นรูปขนขนาดใหญ่ (ภาพที่ 78F) สปีคูลแบบแท่งขนาด 198.0-346.5 ไมครอน ที่ผิวขรุขระปลายแหลม (ภาพที่ 78G) และสปีคูลแบบแผ่นรูปขนขนาดใหญ่รูปร่างกลม มีขนาด 742.5 ไมครอน (ภาพที่ 78H)

ข้อสังเกต : *Stichopus naso* Semper, 1868 เป็นชนิดที่สามารถพบในบริเวณพื้นทราย ขอบนอกแนวปะการัง ที่ระดับความลึก 6-15 เมตร

การแพร่กระจาย : *Stichopus naso* Semper, 1868 บริเวณเขตร้อน ภูมิภาคแปซิฟิก ตะวันตก มีรายงานว่าพบเฉพาะหมู่เกาะฟิลิปปินเท่านั้น

ภาพที่ 79 แสดงการแพร่กระจายของปลิงทะเล

Stichopus naso Semper, 1868

บริเวณชายฝั่งทะเล ภาคตะวันออก
ของประเทศไทย

***Stichopus chloronotus* Brandt, 1835**

(ภาพที่ 80, 81, 82, 83)

***Stichopus chloronotus* :** Cannon and Silver, 1984 : 27, fig. 7h; Reyes-Leonardo, 1984 : 151, Pl. 9, fig. 1a-d; Leonardo and Cowan, 1984 : 40-41; Clark and Rowe, 1971 : 178, Pl. 27, fig. 18; Rowe and Doty, 1977 : 227, figs. 2c, 6a; Rowe and Gates, 1995 : 323; Massin, 1996 : 34-35, fig. 23A-L; Conand, 1998 : 1186; Lane, et al., 2000 : 489.

ชื่อสามัญ : teat fish (Leonardo and Cowan, 1984 : 40)

ตัวอย่างที่นำมาศึกษา : 1 ตัวอย่างจากการสำรวจภาคสนาม - BIMS-I 1015 (ตาราง 27)

ลักษณะสำคัญในการจำแนกชนิด : ตัวอย่างมีขนาดเฉลี่ย 220 x 60 มิลลิเมตร ผนังลำตัวหนา 2.0 มิลลิเมตร ลำตัวมีรูปร่างเป็นทรงสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ยาวสีดำสนิท ผิวลำตัวเรียบลื่น ด้านหลังลำตัวมีแปปิลขนาดใหญ่มีลักษณะเป็นรูปกรวยคว่ำสีดำ ส่วนปลายมีสีเหลืองเล็กน้อย เรียงตัวตามยาว 2 แถว ตามขอบมุมของลำตัว ด้านท้องมีสีดำเช่นกัน มีเท้าเทียมยาวเรียงตัวตามแถบแอมบูลาครา 3 แถบ ปากอยู่ก่อนไปทางด้านท้อง มีหนวดสีดำแบบจานจำนวน 20 เส้น ช่องทวารอยู่ทางข้างท้ายลำตัวก่อนไปทางด้านหลัง

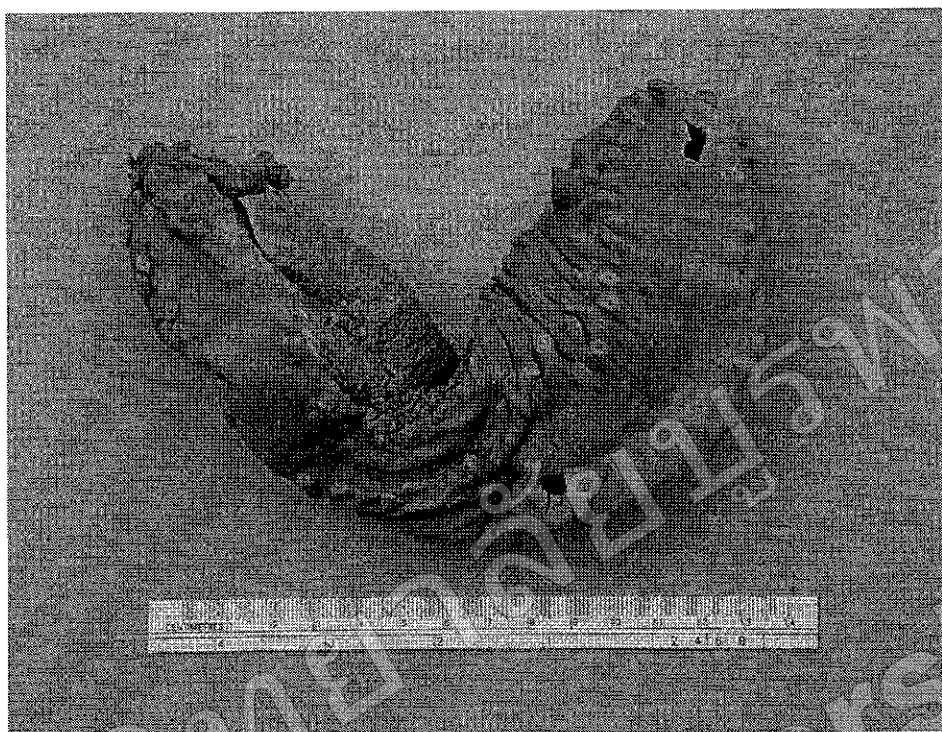

ภาพที่ 80 *Stichopus chloronotus* Brandt, 1835

ภาพ : สุเมตต์ ปุจฉาการ สถานที่ : หาดราไวย์ จ.ภูเก็ต

แผ่นวงแหวนหินปูนค่อนข้างแข็ง ขนาดจากด้านบนถึงด้านล่าง 6.0 มิลลิเมตร ด้านบนเรเดียล พืช มีรอยบากลึก 3 รอย และด้านล่างมีรอยบากลึก 1 รอย อินเตอร์เรเดียล พืช มีขนาดใกล้เคียงกับ เรเดียล พืช มีซี่ฟัน 1 ซี่อยู่ด้านบน (ภาพที่ 82A) ไม่มี คูวิเรียน ทิวบูล

บริเวณหนวด มีสปีคูลแบบแท่ง ขนาด 297.0-544.5 ไมครอน ผิวขรุขระปลายแหลมหรือแตกแขนง (ภาพที่ 82B) และสปีคูลแบบแผ่นรูปรูน ขนาด 39.6-69.3 ไมครอน ภายในแผ่นมีรูใหญ่ตรงกลาง 5 รู และรูเล็กรอบๆ 10-15 รู (ภาพที่ 82C) บริเวณผนังลำตัว มีสปีคูลแบบโต๊ะและ

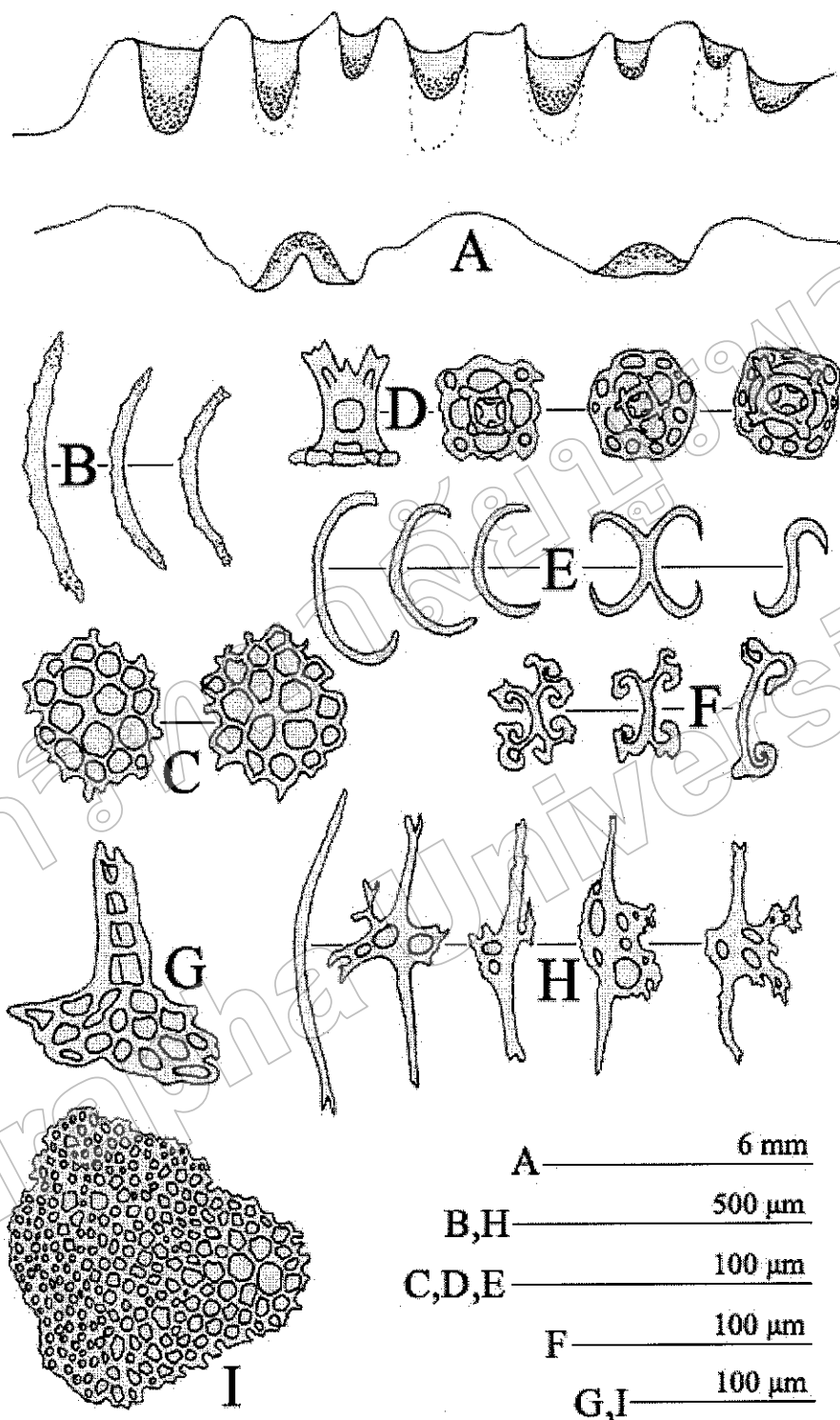

ภาพที่ 81 *Stichopus chloronotus* Brandt, 1835

ภาพ : อารมณ มุจรินทร์ สถานที่เก็บ : สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล

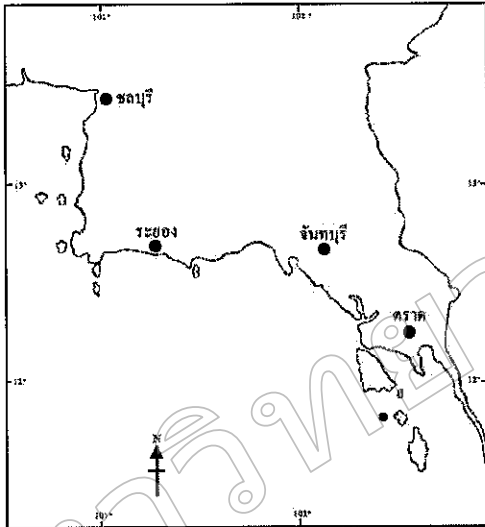
สปีคูลแบบแท่งรูปตัวซี สปีคูลแบบโต๊ะสูง 39.6 ไมครอน ตักขณะป้อน ช่องว่างระหว่างขาโต๊ะ 4 ขา มีขนาดใหญ่ ที่มีคานเชื่อม 2 คาน ขานโต๊ะมีขนาด 29.7 ไมครอน ยอดโต๊ะสูงแหลมขึ้นไปที่เป็นส่วนของขาโต๊ะทั้ง 4 ที่แตกออกเป็นหนามเล็กๆ สั้นๆ (ภาพที่ 82D) สปีคูลแบบแท่งรูปตัวซี ขนาด 39.6-49.5 ไมครอน (ภาพที่ 82E) บริเวณแปปีดี มีสปีคูลแบบแท่งแตกแขนงออกเป็นคู่ ขนาด 39.6-59.4 ไมครอน (ภาพที่ 82F) และสปีคูลแบบโต๊ะขนาดใหญ่สูง 118.8-138.6 ไมครอน มีคานเชื่อมขาโต๊ะ 5-7 คาน บริเวณยอด มีหนาม 1-2 อัน แผ่นโต๊ะมีขนาด 99.0-118.8 ไมครอน มีรูพรุนจำนวนมาก 20-50 รู (ภาพที่ 82G) อาจมีสปีคูลแบบแท่งรูปตัวซี ตัวเอส ที่มีรูปร่างผิดปกติได้ แต่ไม่มากนัก (ภาพที่ 82E) บริเวณเท้าเทียม มีสปีคูลแบบแท่งขนาด 376.2-396.0 ไมครอน ที่ผิวขรุขระปลายแหลมหรืออาจแตกแขนง 1-2 คู่ บางแท่งอาจมีรูพรุน (ภาพที่ 82H) และสปีคูลแบบแผ่นรูพรุนขนาดใหญ่ มีขนาด 247.5-376.2 ไมครอน (ภาพที่ 82I)

ข้อสังเกต : *Stichopus chloronotus* Brandt, 1835 เป็นชนิดที่สามารถพบในบริเวณพื้นทรายในแนวปะการัง หรือวางตัวบนซากปะการังที่ตายแล้ว ที่ระดับความลึก 1-2 เมตร

ภาพที่ 82 *Stichopus chloronotus* Brandt, 1835. A: แผ่นวงแหวนหินปูน; B: สปีคูลแบบแท่งบริเวณ
 หนวด; C: สปีคูลแบบแผ่นรูปพรุนบริเวณหนวด; D: สปีคูลแบบโต๊ะบริเวณผนังลำตัว;
 E: สปีคูลแบบแท่งตัวชี้และตัวเอส บริเวณผนังลำตัว; F: สปีคูลแบบแท่งแตกแขนง 2 มิติ
 บริเวณแปปีลี; G: สปีคูลแบบโต๊ะบริเวณแปปีลี; H: สปีคูลแบบแท่งรูปพรุนบริเวณ
 เท้าเทียม; I: สปีคูลแบบแผ่นรูปพรุนบริเวณเท้าเทียม

การแพร่กระจาย : *Stichopus chloronotus* Brandt, 1835 พบแพร่กระจายบริเวณชายฝั่งทะเลเขตร้อน ภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก ได้แก่ หมู่เกาะบริเวณมหาสมุทรอินเดียตะวันตก แอฟริกาตะวันออก มาดากัสกา หมู่เกาะมัลดีฟ อ่าวเบงกอล อินเดียตะวันออก ออสเตรเลียเหนือ หมู่เกาะฟิลิปปิน จีน ญี่ปุ่น แปซิฟิกใต้ และหมู่เกาะฮาวาย

ภาพที่ 83 แสดงการแพร่กระจายของปลิงทะเล *Stichopus chloronotus* Brandt, 1835 บริเวณชายฝั่งทะเล ภาคตะวันออก ของประเทศไทย

Stichopus horrens Selenka, 1867

(ภาพที่ 84, 85, 86, 87, 88)

Stichopus horrens : Cherbonnier, 1955(a) : 323; Rowe and Doty, 1977 : 227, figs. 2d, 6b; Cherbonnier, 1980 : 649-651, fig. 17A-Q; Leonardo and Cowan, 1984 : 42; Clark and Rowe, 1971 : 178, Pl. 27, fig. 19; Cannon and Silver, 1986 : 27, fig. 7g; Chao and Chang, 1989 : 115, fig. 8, 29c; Rowe and Gates, 1995 : 324; Conand, 1998 : 1187; Land, et al., 2000 : 489; อารมณ, 2541 : 26, แผ่นภาพที่ 10, ภาพที่ 3-4.

ตัวอย่างที่นำมาศึกษา : 25 ตัวอย่างจากการสำรวจภาคสนาม - BIMS-I 299, BIMS-I 300, BIMS-I 303, BIMS-I 318, BIMS-I 323, BIMS-I 324, BIMS-I 325, BIMS-I 332, BIMS-I 333, BIMS-I 334, BIMS-I 338, BIMS-I 339, BIMS-I 342, BIMS-I 349, BIMS-I 376, BIMS-I 396, BIMS-I 397, BIMS-I 398, BIMS-I 760, BIMS-I 851,

BIMS-I 873, BIMS-I 1016, BIMS-I 1017, BIMS-I 1019, BIMS-I 1026

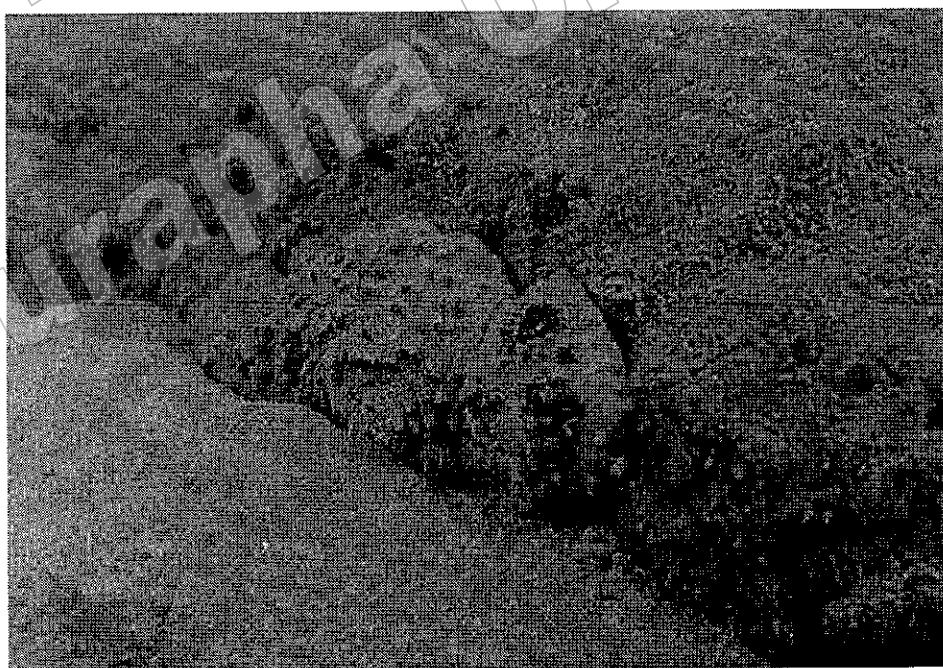
(ตาราง 28)

: 9 ตัวอย่างจาก สวทล. - BIMS-I 308, BIMS-I 351, BIMS-I 354,

BIMS-I 355, BIMS-I 356, BIMS-I 389, BIMS-I 394, BIMS-I 395,

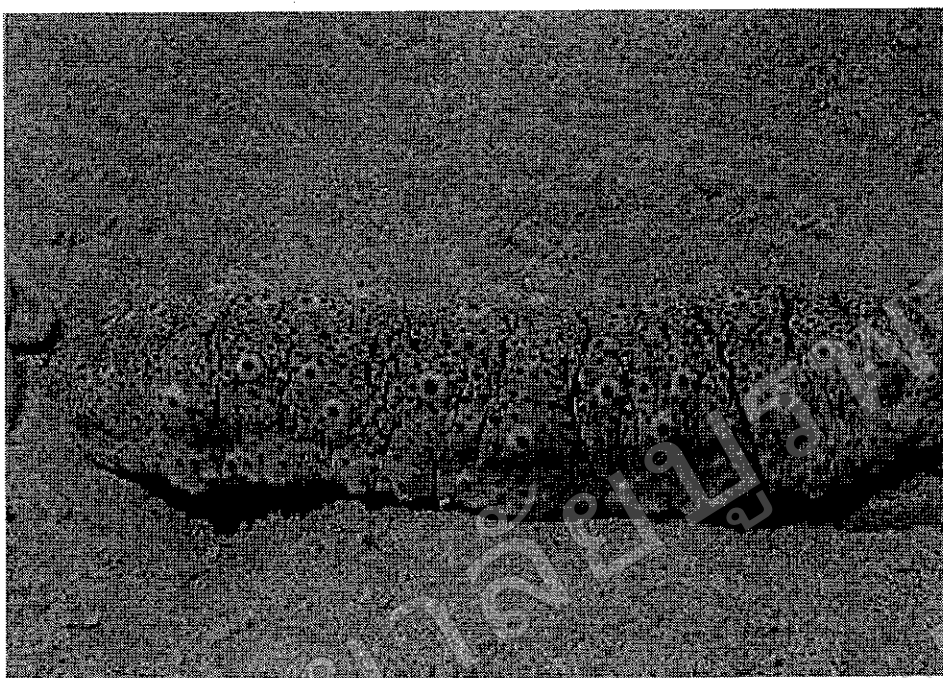
BIMS-I 588 (ตาราง 28)

ลักษณะสำคัญในการจำแนกชนิด : ลำตัวมีรูปร่างเป็นทรงสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ยาว จากการศึกษารูปแบบของสีสองแบบ คือ สีน้ำตาลอมเหลือง (ภาพที่ 84, 86) และสีเหลืองอมฟ้า (ภาพที่ 85) ตัวอย่างที่มีสีน้ำตาลอมเหลือง มีขนาดเฉลี่ย 130x45 มิลลิเมตร ผนังลำตัวหนา 2.0 มิลลิเมตร ด้านหลังลำตัวมีแปปิไลสั้นๆ แต่มีฐานใหญ่ ปลายแปปิไลมีสีดำ ด้านท้องมีสีน้ำตาลอ่อน เท้าเทียมยาว เรียงตัวตามแถบแอมบูลาครา 3 แถบ ส่วนตัวอย่างที่มีสีเหลืองอมฟ้า มีขนาดเฉลี่ย 180 x 50 มิลลิเมตร ผนังลำตัวหนา 10.0 มิลลิเมตร ด้านหลังลำตัวมีแปปิไลเป็นปุ่มสั้นๆ ปลาย แปปิไลมีสีฟ้าเข้ม มีฐานสีขาวขนาดใหญ่เรียงเป็นแถวตามขอบมุมของลำตัว ด้านท้องมีสีเหลืองอ่อนมีเท้าเทียม เรียงตัวตามแถบแอมบูลาครา 3 แถบ ตัวอย่างทั้งสองแบบมีปากอยู่ทางด้านท้อง มีหนวดสีน้ำตาลอ่อนแบบจานจำนวน 20 เส้น ช่องทวารอยู่ทางข้างท้ายลำตัวก่อนไปทางด้านท้อง

ภาพที่ 84 *Stichopus horrens* Selenka, 1867

ภาพ : สุเมตต์ ปุจฉาการ สถานที่ : เกาะไผ่ จ.ชลบุรี

ภาพที่ 85 *Stichopus horrens* Selenka, 1867

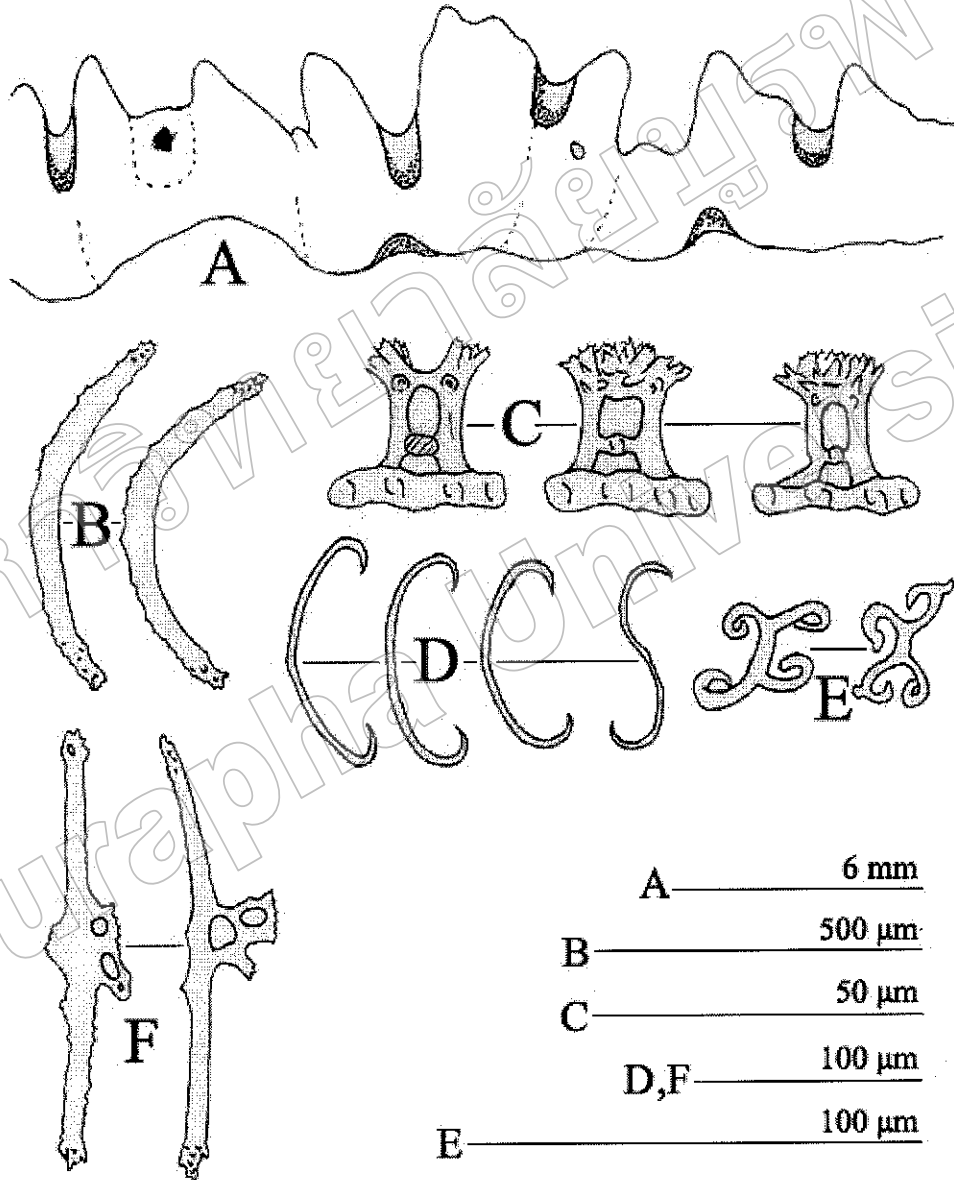
ภาพ : สุเมตต์ ปุจฉาการ สถานที่ : เกาะเหล็มน้อย จ.ชลบุรี

ภาพที่ 86 *Stichopus horrens* Selenka, 1867

ภาพ : อารมณь มุจรินทร์ สถานที่เก็บ : สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล

แผ่นวงแหวนหินปูนค่อนข้างแข็ง ขนาดจากด้านบนถึงด้านล่าง 4.0-6.0 มิลลิเมตร ด้านบน เรเดียล พืช มีรอยบากเล็กน้อย ด้านล่างมีรอยบากลึก 1 รอย อินเตอร์เรเดียล พืช มีขนาดใกล้เคียงกับเรเดียล พืช มีซี่ฟัน 1 ซี่ขนาดสั้นๆ อยู่ด้านบน (ภาพที่ 87A) ไม่มี คูวิเรียน ทิวบูล แต่จะมีการย่อยผนังลำตัวเมื่อเกิดอาการเครียดหรือภาวะที่ไม่เหมาะสมในการดำรงชีวิต

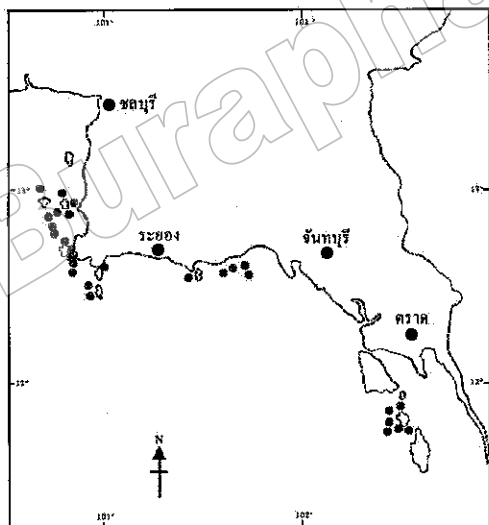

ภาพที่ 87 *Stichopus horrens* Selenka, 1867. A: แผ่นวงแหวนหินปูน; B: สปีคูลแบบแบ่งบริเวณ
หมวด; C: สปีคูลแบบ โต๊ะบริเวณผนังลำตัวด้านหลัง; D: สปีคูลแบบแบ่งตัวชี้และตัวเอส
บริเวณผนังลำตัวด้านหลัง; E: สปีคูลแบบแบ่งแตกแขนง 2 มิติ บริเวณผนังลำตัวด้านหลัง;
F: สปีคูลแบบแบ่งรูพรุนบริเวณเท้าเทียม

บริเวณหนด มีสปีกุลแบบแท่งตรงหรือโค้งงอ ขนาด 118.8-891.0 ไมครอน ผิวขรุขระ ปลายค่อนข้างแหลมหรืออาจแตกเป็นร่องยาว (ภาพที่ 87B) บริเวณผนังลำตัวด้านหลัง มีสปีกุลแบบโต๊ะ สปีกุลแบบแท่งรูปตัวซี ตัวเอส และสปีกุลแบบแท่ง 3 มิติ สปีกุลแบบโต๊ะสูง 19.8-39.6 ไมครอน ประกอบด้วยขาโต๊ะ 4 ขา ที่ถูกเชื่อมด้วยคาน 1 คาน เกิดเป็นช่องว่างขนาดใหญ่ระหว่างขาโต๊ะ 4 ขา ขาโต๊ะมีขนาด 19.8-39.6 ไมครอน มีรูตรงกลาง 4 รู และรูเล็กล้อมรอบ 10-12 รู ยอดโต๊ะสูงแหลมขึ้นไปที่เป็นส่วนของขาโต๊ะทั้ง 4 ที่แตกออกเป็นหนามเล็กๆ สั้นๆ ปลายขาโต๊ะ 1 ขา จะมีหนาม 2-3 อัน (ภาพที่ 87C) สปีกุลแบบแท่งตัวซี และตัวเอส ขนาด 50.0-99.0 ไมครอน มีผิวเรียบมัน ปลายแหลม (ภาพที่ 87D) บริเวณผนังลำตัวด้านหลัง มีสปีกุลแบบแท่งแตกแขนง ออกเป็นคู่ๆ ขนาด 19.8-29.7 ไมครอน (ภาพที่ 87E) บริเวณเท้าเทียม มีสปีกุลแบบแท่งขนาด 297.0-396.0 ไมครอน ที่ผิวขรุขระปลายแท่งอาจเป็นรูปพุ่มหรือไม่มีก็ได้ ข้างๆ เป็นแผ่นรูปพุ่ม (ภาพที่ 87F) และสปีกุลแผ่นรูปพุ่ม ขนาด 198.0-346.5 ไมครอน มีรูปร่างเป็นรูปวงกลม

ข้อสังเกต : *Stichopus horrens* Selenka, 1867 ดำรงชีวิตบนพื้นทราย บริเวณนอกแนวปะการัง ที่ระดับความลึก 6 เมตร

การแพร่กระจาย : *Stichopus horrens* Selenka, 1867 พบแพร่กระจายบริเวณชายฝั่งทะเลเขตร้อน ภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก ได้แก่ อินเดียนตะวันตก ออสเตรเลียเหนือ หมู่เกาะฟิลิปปิน จีน ญี่ปุ่น แปซิฟิกใต้ และหมู่เกาะฮาวาย

ภาพที่ 88 แสดงการแพร่กระจายของปลิงทะเล

Stichopus horrens Selenka, 1867
บริเวณชายฝั่งทะเล ภาคตะวันออก
ของประเทศไทย

Stichopus herrmanni Semper, 1868

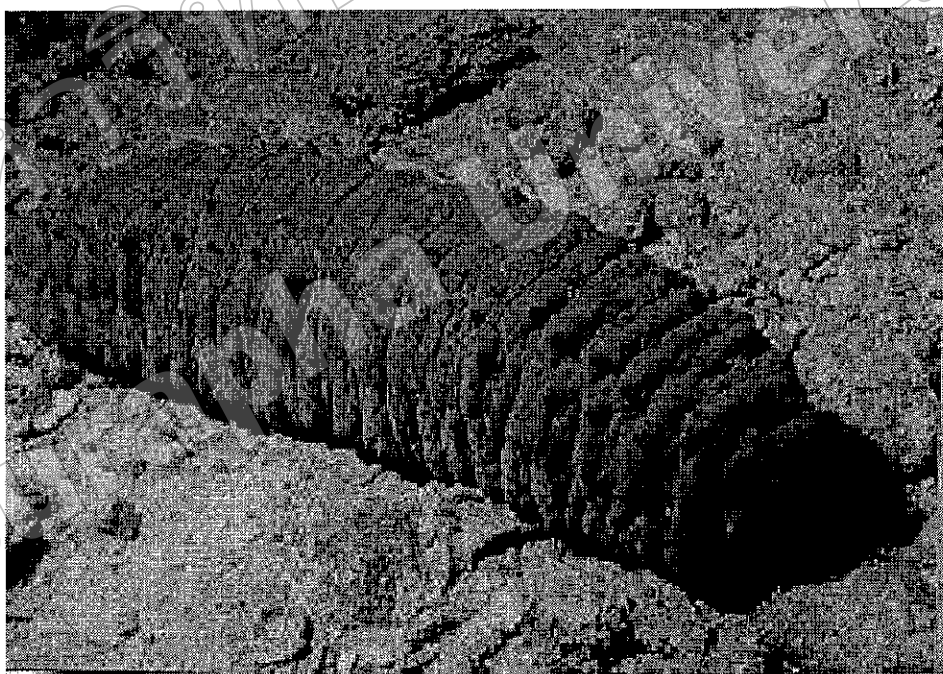
(ภาพที่ 89, 90, 91)

Stichopus herrmanni : Massin, 1996 : 35-37, figs. 24A-G, 25A-B; Massin, 1999 : 63-65, fig. 52a-n; Lane, et al., 2000 : 489.

Stichopus variegatus var. *herrmanni* : Reyes-Leonardo, 1984 : 152, Pl. 9, figs. 2a-g, Pl. 10, figs. 1a-c; Leonardo and Cowan, 1984 : 46-47; อารมณ, 2541 : 27-28, แผนภาพที่ 11, ภาพที่ 3-4.

ชื่อสามัญ : Curry fish (Leonardo and Cowan, 1984 : 46)

ตัวอย่างที่นำมาศึกษา : 2 ตัวอย่างจากการสำรวจภาคสนาม - BIMS-I 305, BIMS-I 306
(ตาราง 29)

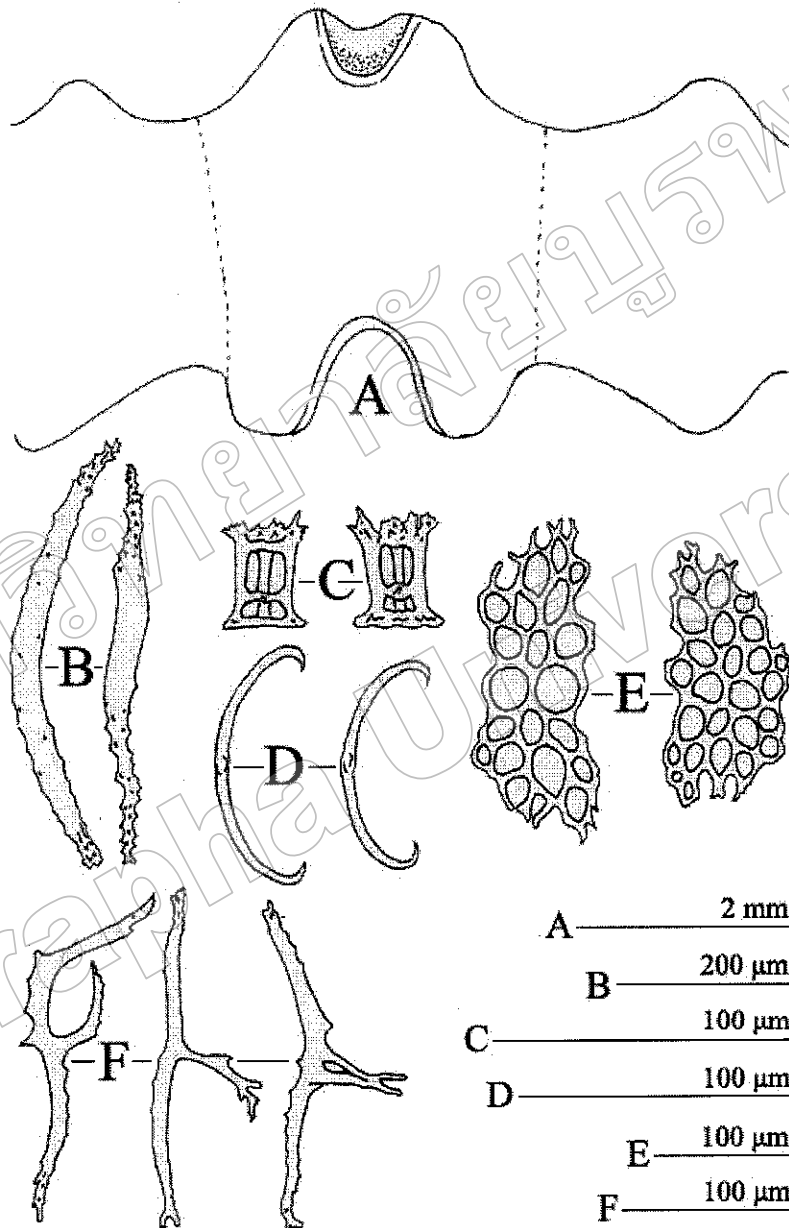

ภาพที่ 89 *Stichopus herrmanni* Semper, 1868

ภาพ : สุเมตต์ ปุจฉาการ สถานที่ : เกาะเหล็มน้อย จ.ชลบุรี

ลักษณะสำคัญในการจำแนกชนิด : ตัวอย่างมีขนาดเฉลี่ย 280 x 60 มิลลิเมตร ผนังลำตัวหนา 10.0 มิลลิเมตร ลำตัวมีรูปร่างเป็นทรงสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ยาวสีน้ำตาลสดหรือสีช็อคโกแลต ด้านหลังลำตัว มีแปปิลเป็นปุ่มสั้นๆ ปลายแปปิลมีสีน้ำตาลแดงมีฐานขนาดใหญ่สีน้ำตาลวางตัว

ตามขอบมุมของลำตัว 2 แนว ร่วมกับแปปิลีที่มีขนาดเล็กกว่ากระจายอยู่ทั่วด้านหลัง ด้านท้องมี
 สีนํ้าตาล มีเท้าเทียมเรียงตัวตามแถบแอมบูลาครา 3 แถบ ปากอยู่ค่อนข้างทางด้านท้อง มีหนวดสี
 นํ้าตาลแบบจานจำนวน 20 เส้น ช่องทวารอยู่ทางข้างท้ายลำตัวค่อนข้างทางด้านหลัง

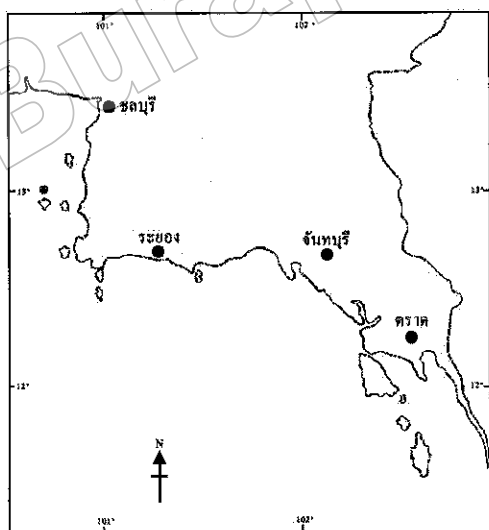
ภาพที่ 90 *Stichopus herrmanni* Semper, 1868. A: แผ่นวงแหวนหินปูน; B: สปีคูลแบบแบ่งบริเวณ
 หนวด; C: สปีคูลแบบโต๊ะบริเวณผนังลำตัวด้านหลัง; D: สปีคูลแบบแบ่งตัวชี้ บริเวณ
 ผนังลำตัวด้านหลัง; E: สปีคูลแบบแผ่นรูปกรวยเล็กบริเวณเท้าเทียม; F: สปีคูลแบบแบ่ง
 บริเวณเท้าเทียม

แผ่นวงแหวนหินปูนค่อนข้างแข็ง ขนาดจากด้านบนถึงด้านล่าง 4.0 มิลลิเมตร ด้านบนเรเดียล ฟิช มีรอยบากเล็กน้อย ด้านล่างมีรอยบากลึก 1 รอย อินเตอร์เรเดียล ฟิช มีขนาดใกล้เคียงกับเรเดียล ฟิช มีซี่ฟัน 1 ซึ่งขนาดสั้นๆ อยู่ด้านบน (ภาพที่ 90A) ไม่มี ควิเรียน ทิวบูล แต่จะมีการย่อยผนังลำตัว เมื่อเกิดอาการเครียดหรือภาวะที่ไม่เหมาะสมในการดำรงชีวิต

บริเวณหนวด มีสปีคูลแบบแท่งตรงหรือโค้งงอ ขนาด 240.0-360.0 ไมครอน ผิวขรุขระเล็กน้อย ปลายมีปุ่มหนามหรืออาจแตกเป็นร่องยาว (ภาพที่ 90B) บริเวณผนังลำตัวด้านหลัง มีสปีคูลแบบโต๊ะ และสปีคูลแบบแท่งตัวซี สปีคูลแบบโต๊ะสูง 37.5 ไมครอน ประกอบด้วยขาโต๊ะ 4 ขา ที่ถูกเชื่อมด้วยคาน 1-2 คาน เกิดเป็นช่องว่างขนาดใหญ่ระหว่างขาโต๊ะ 4 ขา ยอดโต๊ะสูงแหลมขึ้นไปที่เป็นส่วนของขาโต๊ะทั้ง 4 ที่แตกออกเป็นหนามเล็กๆ สั้นๆ ปลายขาโต๊ะ 1 ขาจะมีหนาม 2-3 อัน (ภาพที่ 90C) สปีคูลแบบแท่งตัวซี และตัวเอส ขนาด 87.5 ไมครอน มีผิวเรียบมัน ปลายแหลม (ภาพที่ 90D) ส่วนผนังลำตัวด้านท้อง มีสปีคูลแบบแผ่นรูปวงรี รูปร่างยาวรี ขนาด 227.7 ไมครอน (ภาพที่ 90E) ซึ่งอยู่ล้อมรอบสปีคูลแบบแผ่นรูปวงรีขนาดใหญ่ และสปีคูลแบบแท่ง ขนาด 240.0-380.0 ไมครอน (ภาพที่ 90F) สปีคูลแบบแผ่นรูปวงรีขนาดใหญ่ รูปร่างกลม ขนาด 594.0 ไมครอน

ข้อสังเกต : *Stichopus herrmanni* Semper, 1868 ดำรงชีวิตบนพื้นทราย บริเวณนอกแนวปะการัง ที่ระดับความลึก 6 เมตร

การแพร่กระจาย : *Stichopus herrmanni* Semper, 1868 มีการแพร่กระจายบริเวณชายฝั่งทะเลเขตร้อน ภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก ได้แก่ อินเดียนตะวันตก ออสเตรเลียเหนือ หมู่เกาะฟิลิปปิน จีน ญี่ปุ่น แปซิฟิกใต้ และหมู่เกาะฮาวาย

ภาพที่ 91 แสดงการแพร่กระจายของปลิงทะเล

Stichopus herrmanni Semper, 1868

บริเวณชายฝั่งทะเล ภาคตะวันออก
ของประเทศไทย

Subclass Dendrochirotea

ลักษณะสำคัญ : พบเท้าเทียมเรียงตัวตามแถบแอมบูลาครา 3 แถบอยู่บริเวณด้านท้อง หนวดมีลักษณะคล้ายกิ่งไม้หรือพุ่มไม้ (ภาพที่ 8C) กล่าวคือ มีลักษณะเป็นก้านแตกแขนงเป็นกิ่งก้าน จำนวน 10-30 เส้น สามารถดึงหนวดเข้าไว้ในลำตัวได้ เนื่องจากมีกล้ามเนื้อควบคุมการดึงหนวด สมาชิกในชั้นคลาสนี้ มี 2 อันดับ ได้แก่ Dendrochirotida และ Dactylochirotida ในการศึกษารังนี้พบเพียง 1 อันดับ คือ Dendrochirotida

Order Dendrochirotida

Clark and Rowe, 1971 : Monogr. Shall. Wat. Indo-West Pacif. Echinod., p.196

ลักษณะสำคัญ : ปลิงทะเลในอันดับนี้ มีร่างกายเป็นรูปทรงกระบอกหรือรูปกระสวย (cigar shaped) ผนังลำตัวค่อนข้างหนาและแข็ง พบหนวดแบบกิ่งไม้ จำนวน 10-30 เส้น มีอวัยวะช่วยในการหายใจ พบสปีคูลหลากหลายรูปแบบ ปลิงทะเลในอันดับนี้ไม่นำมาบริโภค เนื่องจากลำตัวมีขนาดเล็กและผนังลำตัวแข็งแรงมาก โดยผนังลำตัวจะอัดแน่นด้วยสปีคูลอยู่เป็นจำนวนมาก ดำรงชีวิตโดยการเกาะนิ่งกับวัสดุใต้น้ำ เช่น ก้อนหิน เปลือกหอย หรือฝังตัวอยู่ใต้พื้นทราย แล้วจะยื่นหนวดที่มีเมือกเหนียวมาจับตะกอนหรือแพลงก์ตอนที่แขวนลอยในมวลน้ำเป็นอาหาร จากการศึกษาพบ 2 วงศ์

การจำแนกวงศ์ (Key to families of Order Dendrochirotida)

- 1 หนวด จำนวน 10-30 เส้น แผ่นวงแหวนหินปูนมีลักษณะคล้ายริบบิ้น (ribbon) มีสปีคูลหลายแบบ ได้แก่ แบบโต๊ะ แบบทรงกลมสองมิติ (fenestrate plate) แผ่นมีปุ่มปม (noudular plated) แบบตะกร้า (basket)

.....Cucumariidae

- 1' หนวด จำนวน 10-25 เส้น มีสปีคูล แบบโต๊ะ แบบแผ่นกระดุมปุ่มปม (knob buttom)

.....Phyllophoridae

Family Cucumariidae

Clark and Rowe, 1971 : Monogr. Shall. Wat. Indo-West Pacif. Echinod., p.201.

Rowe and Gates, 1995 : Zoo. Cat. Aust. Echinod., vol.33, p.270-282.

ลักษณะสำคัญ : ร่างกายเป็นรูปทรงกระบอกยาวหรือรูปกระสวย ลำตัวมีขนาดเล็กถึงปานกลาง หนวดเป็นแบบกิ่งไม้ จำนวน 10-30 เส้น ผิวลำตัวขรุขระ เนื่องจากแปะปีติกระจายอยู่ทั่วด้านหลังของลำตัว ด้านท้องมีเท้าเทียม 3 แถบ เรียงตัวตามแถบแอมบูลาครา แผ่นวงแหวนหีนปูนเป็นแบบธรรมดาคล้ายริบบิ้น ทางด้านท้ายของเรเดียล ฟิช ไม่มีส่วนยื่นออกมา หรืออาจมีส่วนยื่นออกมาทางด้านท้ายเป็นแจกยาวก็ได้ มีสปีคูลแบบโต๊ะ แบบทรงกลมสองมิติ (fenestrate plate) แผ่นมีปุ่มปม (nodular plated) แบบตะกร้า (basket) ไม่มี คู่วิเรียน ออร์แกน จากการศึกษาคพบ 4 สกุล คือ

การจำแนกสกุล (Key to Genera of Family Cucumariidae)

- 1 มีสปีคูลแบบโต๊ะ..... *Actinocucumis* Ludwig, 1875
- 1' ไม่มีสปีคูลแบบโต๊ะ.....2
- 2 มีสปีคูลแบบตะกร้า..... *Cercodemus* Selenka, 1867
- 2' ไม่มีสปีคูลแบบตะกร้า.....3
- 3 มีสปีคูลแบบแผ่นรูปพรุนสองมิติ ลำตัวมีสีเทาเขียว..... *Colochirus* Troschel, 1846
- 3' มีสปีคูลแบบแผ่นรูปพรุนสองมิติ ลำตัวมีสีแดงเทา..... *Pseudocolochirus* Pearson, 1910

Genus *Actinocucumis* Ludwig, 1875

Clark and Rowe, 1971 : Monogr. Shall. Wat. Indo-West Pacif. Echinod., p.204.

Rowe and Gates, 1995 : Zoo. Cat. Aust. Echinod., vol.33, p.270.

ลักษณะสำคัญ : ร่างกายเป็นรูปทรงกระบอกขนาดเล็ก ผิวลำตัวค่อนข้างหนาและแข็งมาก หนวดเป็นแบบกิ่งไม้ จำนวน 20 เส้น ผิวลำตัวด้านหลังมีแปะปีติ 2 แถบ และด้านท้องมีเท้าเทียม 3 แถบ เรียงตัวตามแถบแอมบูลาครา แผ่นวงแหวนหีนปูนค่อนข้างแข็ง ทางด้านบนของเรเดียลฟิช มีรอยบากลึกมาก ส่วนด้านล่างโค้งเป็นลูกคลื่น ไม่มีส่วนยื่นยาวออกมา มีสปีคูลแบบโต๊ะและสปีคูลแบบเลขแปด (8) จากการศึกษาคพบ 1 ชนิด คือ

Actinocucumis typicus Ludwig, 1875

(ภาพที่ 92, 93, 94)

Actinocucumis typicus : Clark and Rowe, 1971 : 182, Pl. 30, fig. 4; Cannon and Silver, 1986 : 32, fig. 8a, 9h; Rowe and Gates, 1995 : 270; Lane, et al., 2000 : 490.

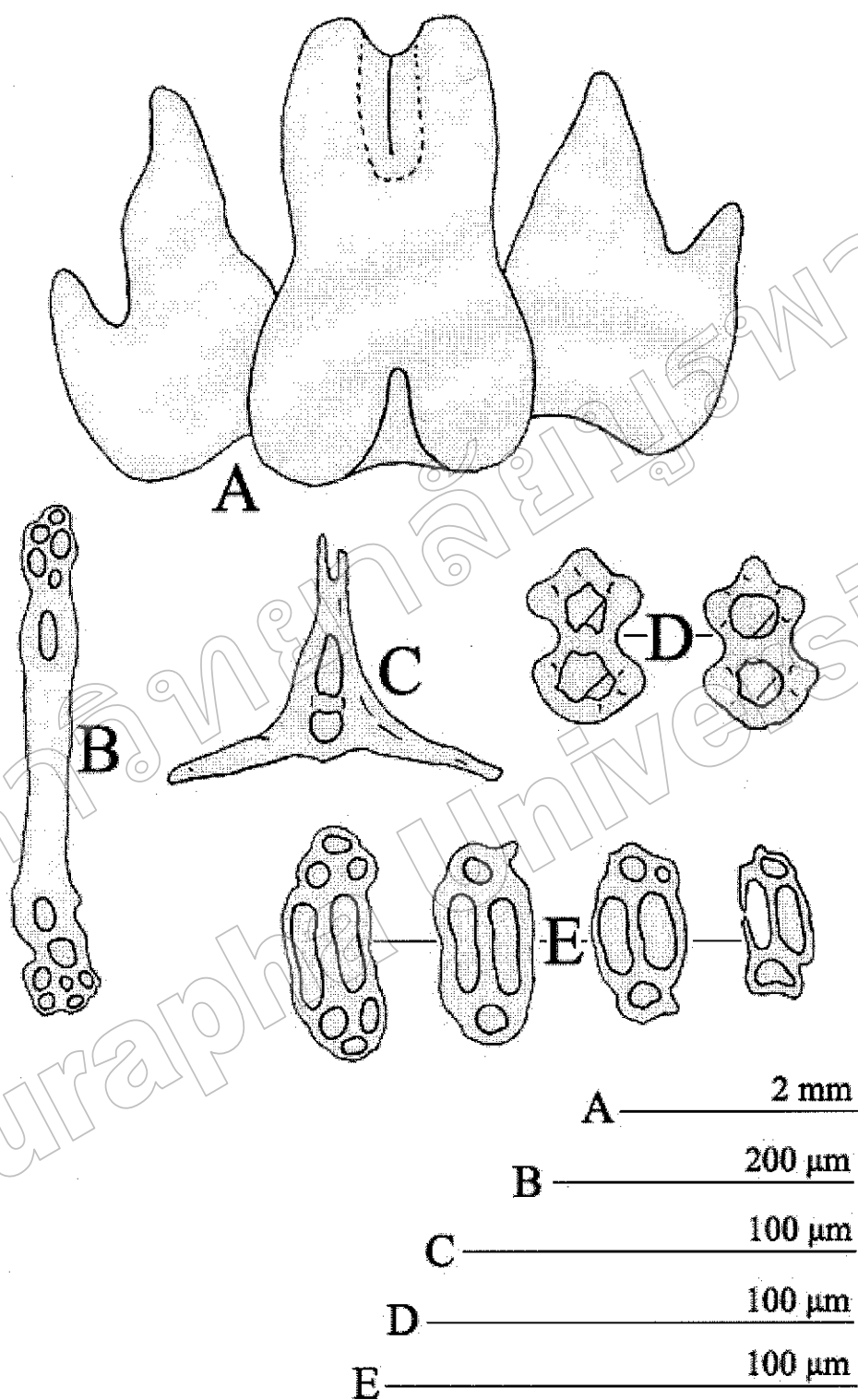
ตัวอย่างที่นำมาศึกษา : 1 ตัวอย่างจากการสำรวจภาคสนาม - BIMS-I 854 (ตาราง 30)

ลักษณะสำคัญในการจำแนกชนิด : ตัวอย่างมีขนาดเฉลี่ย 70 x 20 มิลลิเมตร ผนังลำตัวหนา 1.0 มิลลิเมตร ลำตัวมีรูปร่างเป็นหัวเหลี่ยมลูกบาศก์ยาว หัวท้ายเรียว มีสีเทาเข้ม ด้านหลังลำตัวมี แปปีลีลักษณะเป็นขนสั้นๆ สีเทาเข้ม 2 แถบ และด้านท้องมีแถบของเท้าเทียม 3 แถบ เรียงตัวตามแถบแอมบูลาครา บริเวณแถบอินเตอร์แอมบูลาครามีสีดำ ปากมีหนวดแบบกิ่งไม้สีเทาเข้ม จำนวน 20 เส้น ช่องทวารอยู่ทางข้างท้ายลำตัว

ภาพที่ 92 *Actinocucumis typicus* Ludwig, 1875

ภาพ : อารมณ มุจรินทร์ สถานที่เก็บ : สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล

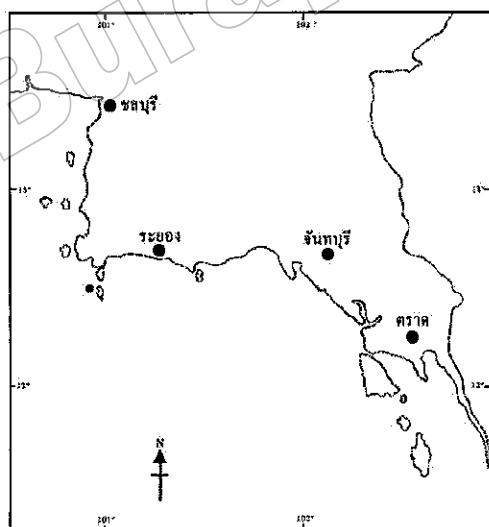
ภาพที่ 93 *Actinocucumis typicus* Ludwig, 1875. A: แผ่นวงแหวนหินปูน; B: สปีคูลแบบแท่งบริเวณหนวด; C: สปีคูลแบบโตะบริเวณผนังลำตัว; D: สปีคูลแบบเลข 8 ทรง 2 มิติบริเวณผนังลำตัว; E: สปีคูลแบบแผ่นบริเวณผนังลำตัว

แผ่นวงแหวนหินปูนค่อนข้างแข็ง ขนาดจากด้านบนถึงด้านล่าง 4.0 มิลลิเมตร เรเดียล ฟิช มีลักษณะของฐานป้านใหญ่ ด้านล่างโค้งเหมือนลูกคลื่น ส่วนด้านบนมีส่วนที่ยื่นยาวขึ้นไปเล็กน้อย ตรงกลางมีรอยบากลึก อินเตอร์เรเดียล ฟิช มีรูปร่างและขนาดใกล้เคียงกับเรเดียล ฟิช (ภาพที่ 93A) ไม่มี คูวิเรียน ออร์แกน แต่จะมีความสามารถในการดัดงอเข้ามาไว้ภายในลำตัว

บริเวณหมวด มีสปีculแบบแท่ง ขนาด 329.7-355.4 ไมครอน ลักษณะเป็นแท่ง ปลายเป็นทั้ง 2 ด้านเป็นรูปทูล (ภาพที่ 93B) บริเวณผนังลำตัว มีสปีculแบบแบบโต๊ะ แบบแผ่นกระดุม และแบบเลขแปด สปีculแบบโต๊ะ สูง 79.2-89.1 ไมครอน มีลักษณะคล้ายรูปสามเหลี่ยมด้านเท่า ประกอบด้วยขาโต๊ะ 2 ขา ที่เชื่อมติดกันที่ยอดโต๊ะ มีหนาม 2 อัน ขาโต๊ะทั้ง 2 ถูกเชื่อมกันด้วยคาน 1 คาน ฐานโต๊ะมีลักษณะเป็นขาวยาวๆยื่นไปด้านข้าง 2 ข้าง ขนาด 79.2-89.1 ไมครอน (ภาพที่ 93C) สปีculแบบเลขแปด ขนาด 39.6 ไมครอน ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของปลิงทะเลชนิดนี้ มีลักษณะคล้ายเลขแปด ขอบค่อนข้างหนา (ภาพที่ 93D) และสปีculแบบแผ่นกระดุม ขนาด 49.9 ไมครอน พบค่อนข้างน้อย ภายในมีรูที่มีรูปร่างรียาวตรงกลาง 2 รู และหัวท้ายแผ่น มีรูกลมๆ ข้างละ 1 รู (ภาพที่ 93E)

ข้อสังเกต : *Actinocucumis typicus* Ludwig, 1875 พบว่าดำรงชีวิตอยู่ได้ฟองน้ำที่อยู่ในซากปะการังเขากวางที่ตายแล้ว โดยจะยื่นหนวดมาดักจับตะกอนหรือแพลงก์ตอนที่ล่องลอยในมวลน้ำมากินเป็นอาหาร พบบริเวณในแนวปะการัง ที่ระดับความลึก 3 เมตร

การแพร่กระจาย : *Actinocucumis typicus* Ludwig, 1875 มีการแพร่กระจายบริเวณชายฝั่งทะเลเขตร้อน ภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก ได้แก่ อินเดียนตะวันตก ปากีสถาน อ่าวเบงกอล อินเดีย ตะวันออก ออสเตรเลียเหนือ จีน และญี่ปุ่น

ภาพที่ 94 แสดงการแพร่กระจายของปลิงทะเล

Actinocucumis typicus Ludwig, 1875
บริเวณชายฝั่งทะเล ภาคตะวันออก
ของประเทศไทย

Genus *Cercodemus* Selenka, 1867

Rowe and Gates, 1995 : Zoo. Cat. Aust. Echinod., vol.33, p.271.

ลักษณะสำคัญ : ร่างกายเป็นรูปทรงกระบอกขนาดเล็ก ผิวลำตัวหนาและแข็ง หนวดเป็นแบบกิ่งไม้ จำนวน 10 เส้น ด้านหลังมีแปปิไลขนาดใหญ่ และด้านท้องมีเท้าเทียม 3 แฉก เรียงตัวตามแถบแอมบูลาครา แผ่นวงแหวนหินปูนค่อนข้างแข็ง เรเดียล ฟิช มีลักษณะคล้ายแจกัน ทางด้านบนมีส่วนยื่นยาวขึ้นไป แต่ด้านล่างจะโค้งเหมือนลูกคลื่น มีสปีคูลแบบตะกร้า และสปีคูลแบบทรงกลมมีรูพรุน (spherical hollow fenestrates body) จากการศึกษาพบ 1 ชนิด คือ

***Cercodemus anceps* (Selenka, 1867)**

(ภาพที่ 95, 96, 97, 98)

Cercodemus anceps : Rowe and Gates, 1995 : 271-272; Lane, et al., 2000 : 490.

Pentacta anceps : Clark and Rowe, 1971 : 180, Pl. 29, fig. 8; Cannon and Silver, 1986 : 30, fig. 8b; สุมะดัต, 2534 : 82, แผ่นภาพที่ 7, ภาพที่ 1-2; ปิยะมาศ, 2539 : 48, แผ่นภาพที่ 17, รูปที่ 4-5; อารมณ, 2541 : 31-32, แผ่นภาพที่ 13, ภาพที่ 3-4.

Pentacta australis : มัทนา, 2516 : 22, ภาพที่ 3, 24.

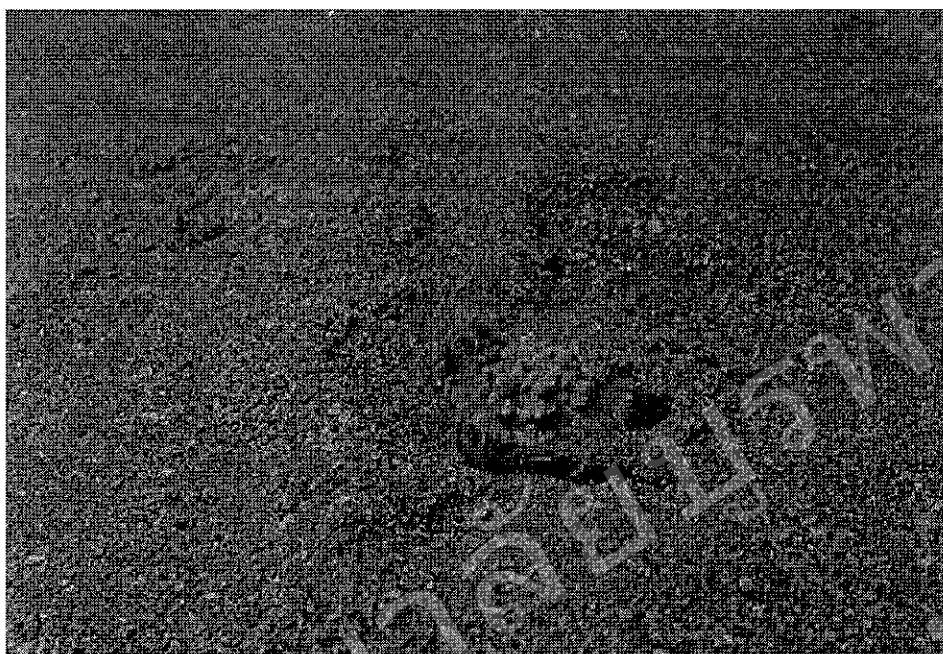
ตัวอย่างที่นำมาศึกษา : 5 ตัวอย่างจากการสำรวจภาคสนาม - BIMS-I 378, BIMS-I 590, BIMS-I 852, BIMS-I 855, BIMS-I 1034 (ตาราง 31)

: 2 ตัวอย่างจาก สวทล. - BIMS-I 596, BIMS-I 741 (ตาราง 31)

: 1 ตัวอย่างจากห้องปฏิบัติการสัตวไม่มีกระดูกสันหลัง

ภาควิชาวาริชศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (ตาราง 31)

ลักษณะสำคัญในการจำแนกชนิด : ตัวอย่างมีขนาดเฉลี่ย 85 x 30 มิลลิเมตร ผนังลำตัวหนา 1.0-2.0 มิลลิเมตร ลำตัวมีรูปร่างเป็นทรงกระบอกหัวท้ายเรียว มีสีชมพู ด้านหลังลำตัวมีแปปิไล ลักษณะเป็นปุ่มสีชมพูเข้ม ด้านท้องมีแถบของเท้าเทียม 3 แฉก เรียงตัวตามแถบแอมบูลาครา ปากมีหนวดแบบกิ่งไม้สีชมพูอ่อน ปลายหนวดมีสีชมพูเข้ม จำนวน 10 เส้น ช่องทวารอยู่ทางข้างท้ายลำตัว

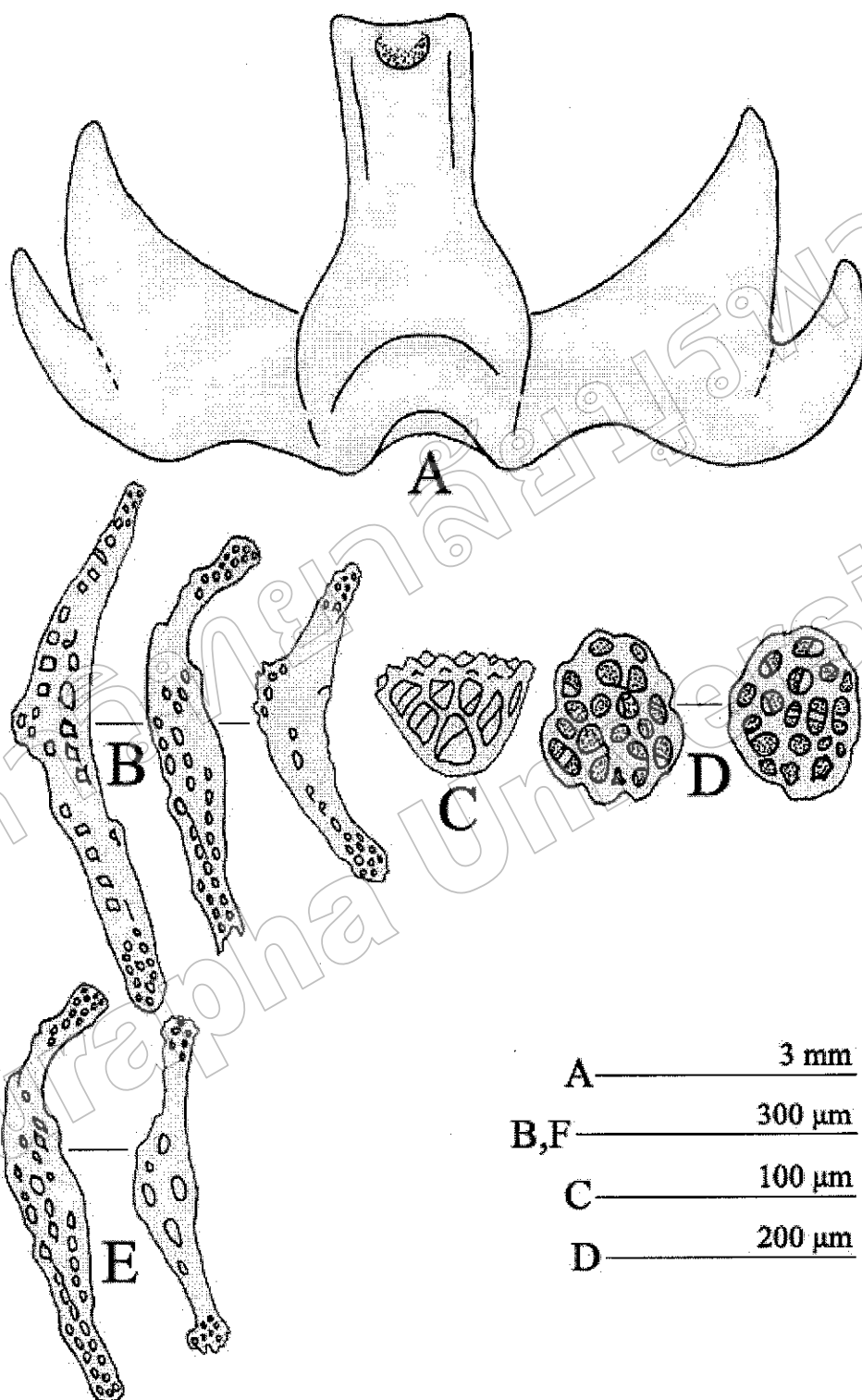
ภาพที่ 95 *Cercodemas anceps* (Selenka, 1867)

ภาพ : สุเมตต์ ปุจฉาการ สถานที่ : หาดตาเหวน เกาะล้าน จ.ชลบุรี

ภาพที่ 96 *Cercodemas anceps* (Selenka, 1867)

ภาพ : อารมณ มุจรินทร์ สถานที่เก็บ : สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล

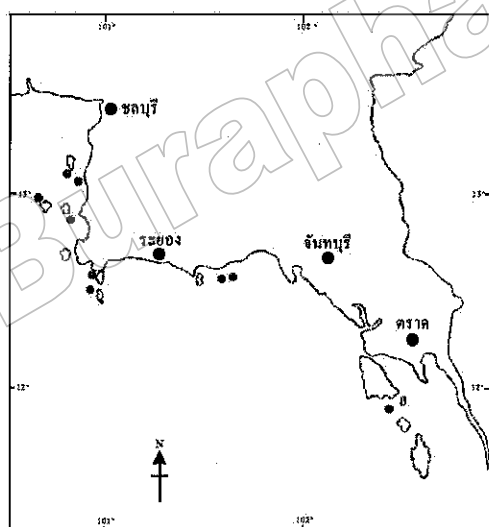
ภาพที่ 97 *Cercodemas anceps* (Selenka, 1867). A: แผ่นวงแหวนหินปูน; B: สปีคูลแบบแท่งบริเวณหนวด; C: สปีคูลแบบตะกร้าบริเวณผนังลำตัว; D: สปีคูลทรงกลมรูปพวง 2 มิติบริเวณผนังลำตัว; E: สปีคูลแบบแท่งบริเวณเท้าเทียม

แผ่นวงแหวนหินปูนค่อนข้างแข็ง ขนาดจากด้านบนถึงด้านล่าง 6.0 มิลลิเมตร เรเดียล ฟิช มีลักษณะคล้ายแจกันทรงสูง ที่มีฐานป้านใหญ่และโค้งเหมือนลูกคลื่น ส่วนด้านบนคล้ายคอ แจกันที่ยื่นยาวขึ้นไป อินเตอร์เรเดียล ฟิช มีรูปร่างและขนาดใกล้เคียงกับเรเดียล ฟิช (ภาพที่ 97A) ไม่มี คูเวรียน ออร์แกน แต่จะมีความสามารถในการดึงหนวดเข้ามาไว้ภายในลำตัว

บริเวณหนวด มีสปีคูลแบบแท่ง มีลักษณะเป็นแผ่นที่มีรูพรุนเล็กๆ อยู่ภายในจำนวนมาก ขนาด 277.2-693.0 ไมครอน (ภาพที่ 97B) บริเวณผนังลำตัว มีสปีคูลแบบตะกร้า ขนาด 49.5-59.4 ไมครอน (ภาพที่ 97C) และสปีคูลแบบทรงกลม 2 มิติ มีรูพรุนภายใน ขนาด 69.3-148.5 ไมครอน (ภาพที่ 64D) บริเวณเท้าเทียม มีสปีคูลแบบทรงกลมมีรูพรุนภายใน ขนาด 544.5-693.0 ไมครอน และสปีคูลแบบแท่ง ที่มีรูพรุน ขนาด 277.2-693.0 ไมครอน (ภาพที่ 97)

ข้อสังเกต : *Cercodemas anceps* (Selenka, 1867) ดำรงชีวิตโดยการวางตัวอยู่บนพื้นทราย หรือเกาะกับวัสดุใต้น้ำ เช่น เปลือกหอย ก้อนหิน และจะยื่นหนวดมาดักจับตะกอนหรือแพลงก์ตอนที่ลอยลอยในมวลน้ำมากินเป็นอาหาร บริเวณขอบนอกแนวปะการัง หรือในแนวปะการัง ที่ระดับความลึก 3-15 เมตร

การแพร่กระจาย : *Cercodemas anceps* (Selenka, 1867) มีการแพร่กระจายบริเวณชายฝั่งทะเลเขตร้อน ภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก ได้แก่ อินเดียนตะวันตก ออสเตรเลียเหนือ หมู่เกาะฟิลิปปิน จีน ญี่ปุ่น และหมู่เกาะแปซิฟิกใต้

ภาพที่ 98 แสดงการแพร่กระจายของปลิงทะเล

Cercodemas anceps (Selenka, 1867)
บริเวณชายฝั่งทะเล ภาคตะวันออก
ของประเทศไทย

Genus *Colochirus* Troschel, 1846

Rowe and Gates, 1995 : Zoo. Cat. Aust. Echinod., vol.33, p.272.

ลักษณะสำคัญ : ร่างกายเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ยาว ผิวลำตัวค่อนข้างหนาและแข็ง หนวดเป็นแบบกิ่งไม้ จำนวน 10 เส้น ด้านหลังมี แอปิเดมีลักษณะเป็นรูปกรวยคว่ำขนาดใหญ่ เรียงตัวตามยาวบริเวณมุมเหลี่ยมของลำตัวและด้านท้องมีเท้าเทียม 3 แฉก เรียงตัวตามแฉกแอมบูลาครา แผ่นวงแหวนหินปูนค่อนข้างแข็ง (ภาพที่ 9B) เรเดียล ฟิช มีส่วนยื่นยาวขึ้นไปด้านบนเล็กน้อย ด้านล่างจะโค้งเหมือนลูกคลื่น มีสปิкулแบบทรงกลมมีรูพรุน และสปิкулแบบแผ่นรูพรุนขนาดเล็ก จากการศึกษาคพบ 1 ชนิด คือ

***Colochirus quadrangularis* Troschel, 1846**

(ภาพที่ 99, 100, 101, 102)

Colochirus quadrangularis : Rowe and Gates, 1995 : 272-273; Massin, 1996 : 5; Lane, et al., 2000 : 490.

Pentacta quadrangularis : Clark and Rowe, 1971 : 180, Pl. 29, fig. 11; Cannon and Silver, 1986 : 30; มัทนา, 2516 : 22, ภาพที่ 2, 23; สุเมตต์, 2534 : 82-83, แผ่นภาพที่ 7, ภาพที่ 3-4; ปิยะมาศ, 2539 : 47-48, แผ่นภาพที่ 17, รูปที่ 1-3; อารมณ, 2541 : 32, แผ่นภาพที่ 14, ภาพที่ 1-2.

ตัวอย่างที่นำมาศึกษา : 3 ตัวอย่างจากการสำรวจภาคสนาม - BIMS-I 379, BIMS-I 853, BIMS-I 1032 (ตาราง 32)

: 3 ตัวอย่างจาก สวทล. - BIMS-I 591, BIMS-I 592, BIMS-I 664 (ตาราง 32)

: 1 ตัวอย่างจากห้องปฏิบัติการสัตวไม่มีกระดูกสันหลัง
ภาควิชาวาริชศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (ตาราง 32)

ลักษณะสำคัญในการจำแนกชนิด : ตัวอย่างมีขนาดเฉลี่ย 125 x 30 มิลลิเมตร ผนังลำตัวหนา 1.0-2.0 มิลลิเมตร ลำตัวมีรูปร่างเป็นทรงสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ยาว หัวท้ายเรียว มีสีเทาอมเขียว

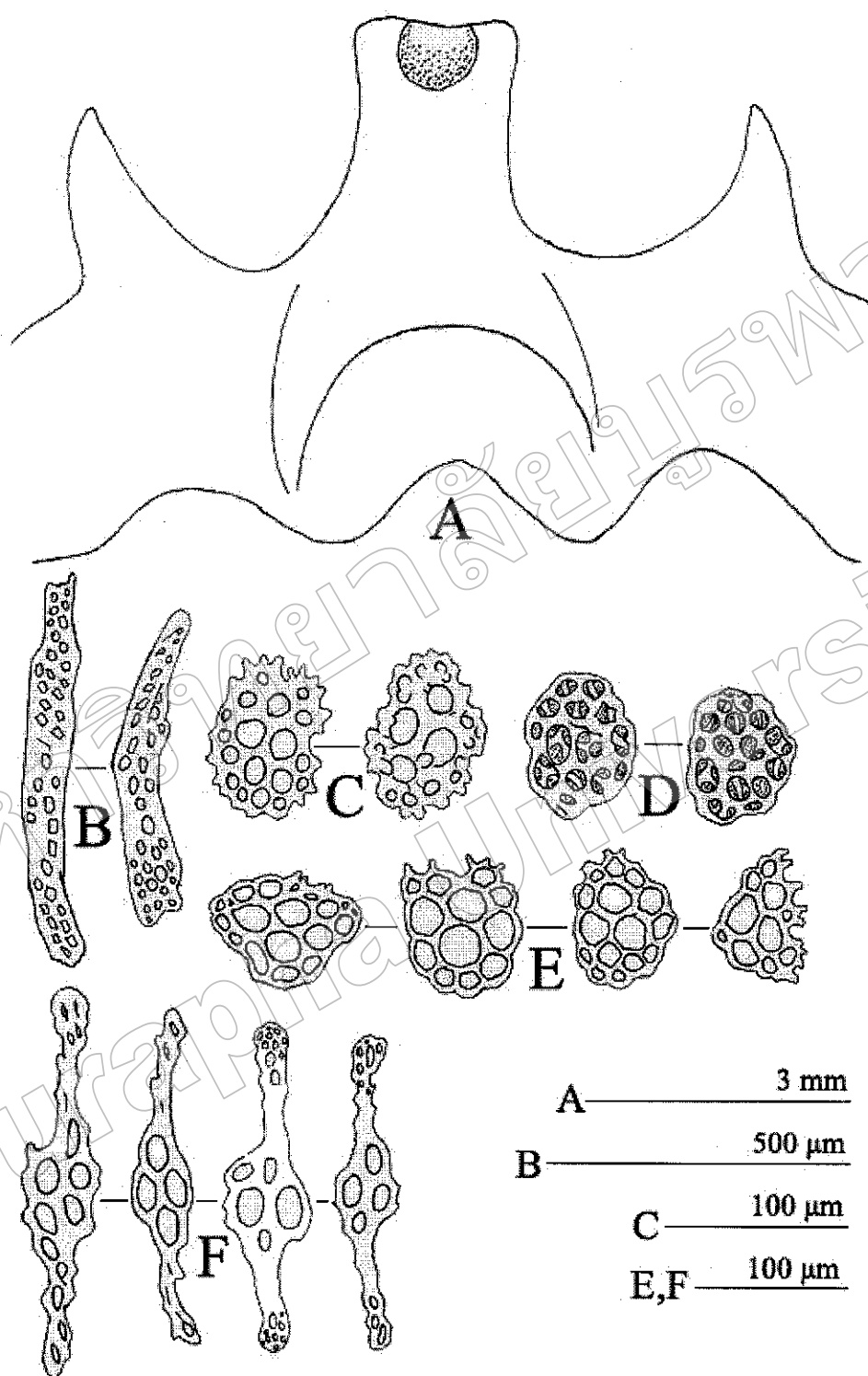
ภาพที่ 99 *Colochirus quadrangularis* Troschel, 1846

ภาพ : สุเมตต์ ปุจฉาการ สถานที่ : หาดตาแหวน เกาะล้าน จ.ชลบุรี

ภาพที่ 100 *Colochirus quadrangularis* Troschel, 1846

ภาพ : อารมณีนุจจินทร สถานที่เก็บ : สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล

ภาพที่ 101 *Colochirus quadrangularis* Troschel, 1846. A: แผ่นวงแหวนหินปูน; B: สปีคูลแบบ
 แท่งบริเวณหนวด; C: สปีคูลแบบแผ่นรูปกรวยบริเวณผนังลำตัว; D: สปีคูลแบบทรงกลม
 รูปกรวยบริเวณผนังลำตัว; E: สปีคูลแบบแผ่นรูปกรวยบริเวณผนังลำตัว; F: สปีคูลแบบแท่ง
 รูปกรวยบริเวณเท้าเทียม

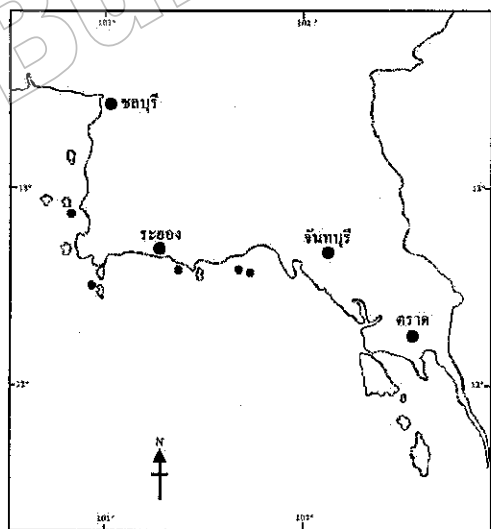
ด้านหลังลำตัวมีแปดสีลักษณะเป็นรูปกรวยคว่ำสีเทาเขียว ด้านท้องมีแถบของเท้าเทียม 3 แถบ เรียงตัวตามแถบแอมบูลาครา ปากมีหนดแบบกึ่งไม้สีเหลืองอ่อน จำนวน 10 เส้น ช่องทวารอยู่ทางข้างท้ายลำตัว

แผ่นวงแหวนหินปูนค่อนข้างแข็ง ขนาดจากด้านบนถึงด้านล่าง 6.0 มิลลิเมตร เรเดียล ฟิช ลักษณะของฐานป้านใหญ่ ด้านล่างโค้งเหมือนลูกคลื่น ส่วนด้านบนมีส่วนที่ยื่นยาวขึ้นไปเล็กน้อย อินเตอร์เรเดียล ฟิช มีรูปร่างและขนาดใกล้เคียงกับเรเดียล ฟิช (ภาพที่ 101A) ไม่มี คูวิเรียน ทิวบูล แต่จะมีความสามารถในการค้ำหนดเข้ามาไว้ภายในลำตัว

บริเวณหนด มีสปีคูลแบบแท่ง มีลักษณะเป็นแผ่นที่มีรูพรุนเล็กๆ อยู่ภายในจำนวนมาก ขนาด 594.0-990.0 ไมครอน (ภาพที่ 101B) บริเวณผนังลำตัว มีสปีคูลแบบแผ่นรูพรุน ขนาด 9.4-99.0 ไมครอน ขอบมีลักษณะเป็นหนามแหลมหรือโค้งเป็นลูกคลื่น (ภาพที่ 101C) สปีคูลแบบทรงกลม 2 มิติ มีรูพรุนภายใน ขนาด 79.2-99.0 ไมครอน (ภาพที่ 101D) และสปีคูลแบบแผ่นรูพรุน ขอบเรียบ ขนาด 59.4-99.0 ไมครอน (ภาพที่ 101E) บริเวณเท้าเทียม มีสปีคูลแบบแท่งที่มีรูพรุน ขนาด 217.8-297.0 ไมครอน (ภาพที่ 101F)

ข้อสังเกต : *Colochirus quadrangularis* Troschel, 1846 ดำรงชีวิตโดยการวางตัวอยู่บนพื้นทราย หรือเกาะกับวัสดุใต้น้ำ เช่น เปลือกหอย ก้อนหิน และจะยื่นหนดมาดักจับตะกอน หรือแพลงก์ตอนที่ ล่องลอยในมวลน้ำมากินเป็นอาหาร บริเวณขอบนอกแนวปะการัง ที่ระดับความลึก 10-15 เมตร

การแพร่กระจาย : *Colochirus quadrangularis* Troschel, 1846 มีการแพร่กระจาย บริเวณชายฝั่งทะเลเขตร้อน ภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก ได้แก่ อ่าวเบงกอล อินเดียตะวันออก ออสเตรเลียเหนือ หมู่เกาะฟิลิปปิน จีน และญี่ปุ่น

ภาพที่ 102 แสดงการแพร่กระจายของปลิงทะเล

Colochirus quadrangularis

Troschel, 1846 บริเวณชายฝั่งทะเล
ภาคตะวันออกของประเทศไทย

Genus *Pseudocolochirus* Pearson, 1910

Clark and Rowe, 1971 : Monogr. Shall. Wat. Indo-West Pacif. Echinod., p.203.

Rowe and Gates, 1995 : Zoo. Cat. Aust. Echinod., vol.33, p.280.

ลักษณะสำคัญ : ร่างกายเป็นรูปทรงกระบอกสั้น ผิวลำตัวหนาและแข็ง หนวดเป็นแบบกิ่งไม้ จำนวน 10 เส้น ด้านหลังมีแปปิลขนาดใหญ่ และด้านท้องมีเท้าเทียม 3 แถบ เรียงตัวตามแถบแอมบูลาครา แผ่นวงแหวนหินปูนค่อนข้างแข็ง พบสปีคูลแบบแผ่นรูปวงขนาดเล็ก (perforated plates) จากการศึกษาพบ 1 ชนิด คือ

***Pseudocolochirus axiologus* (Clark, 1914)**

(ภาพที่ 103, 104, 105)

***Pseudocolochirus axiologus* :** Cannon and Silver, 1986 : 31, fig. 8c, 9c.

ตัวอย่างที่นำมาศึกษา : 1 ตัวอย่าง โดยศึกษาลักษณะภายนอกของตัวอย่างมีชีวิตจากห้องเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเลมหาวิทยาลัยบูรพา (ตาราง 33)

ชื่อไทย : ปลิงแอปเปิ้ล

ลักษณะสำคัญในการจำแนกชนิด : ตัวอย่างมีขนาดเฉลี่ย 80 x 50 มิลลิเมตร ลำตัวมีรูปร่างเป็นทรงกลมคล้ายลูกบอล ลำตัวมีสีเทา ด้านหลังมีสีแดงสด เท้าเทียมมีสีเหลืองสด ด้านหลัง ลำตัวมีแปปิล 2 แถบ ลักษณะเป็นปุ่มขนาดใหญ่เป็นรูปกรวยคว่ำ บริเวณฐานมีสีแดง ส่วนปลายมีสีเหลือง ด้านท้องมีแถบของเท้าเทียมขาวสีเหลืองสด 3 แถบ เรียงตัวตามแถบแอมบูลาครา ปากมีหนวดแบบกิ่งไม้สีแดงปนเหลือง จำนวน 10 เส้น ช่องทวารอยู่ทางข้างท้ายลำตัว

ในปลิงทะเลชนิดนี้ จะมีสปีคูลแบบแผ่นรูปวงขนาดเล็ก ไม่มี คูเวเรียน ออร์แกน

(Cannon and Silver, 1986)

ข้อสังเกต : *Pseudocolochirus axiologus* ดำรงชีวิตโดยการวางตัวอยู่บนพื้นทราย หรือเกาะกับวัสดุใด และจะยื่นหนวดมาดักจับตะกอนหรือแพลงก์ตอนที่ล่องลอยในมวลน้ำมากินเป็นอาหาร พบได้บริเวณชายฝั่งหรือในแนวปะการัง ที่ระดับความลึกมากกว่า 10 เมตร (Cannon and Silver, 1986)